

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—
V upravljanje prejemov mesečno K 1.70

SLOVENECE

Inserati:

Enostopna petlitrska (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostopna petlitrska (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izven tistih nedelj in
praznikov, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Za
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Albanija ključ Adrije.

Dr. J. Žitnik.

Großmacht als Paradegaul
ist Kleinmut und Großmaul.
Fr. Grillparzer.

Clausewitz piše nekeje v svojih razmišljanjih o vojski, da je armada najostrejša orodje diplomacije. Navadno res govore topovi odločilno besedo, ki pa nikdar ni zadnja. Vojska balkanskih držav proti Turčiji se bliža srečnemu koncu in pričela so se mirovna pogajanja. Ta pa bodo, kakor vse kaže, jako težavna in zamotana. Izpolnile se bodo zopet besede Bismarckove, da nobena rešitev balkanskega vprašanja ni zadnja, definitivna. Najtežavnejša pa bodo rešitev albanskega vprašanja, ki že sedaj razburja duhove. Najboljše označimo situacijo, ako rečemo, da vli-vajo na grozni balkanski požar olje in petrolej tisti, ki v svoji naivnosti ali pa iz narodnega sovraštva rožljajo z orožjem. In ta naivnost je tem večja, narodna nestrpnost tem ostudnejša, ker iščejo nevarnega nasprotnika v svoji razpaljeni domišljiji tam, kjer je le prazen strah. In tako se utegne zgoditi, da bodo morala zopet Avstrija prevzeti vlogo Arnolda Winkelfrieda in se žrtvovati ali za diplomatični Olimp ali pa za blodnje plačanih peresnih težakov, ki sede v dunajskih in peštanskih uredništvih.

Albanija? »Terra incognita« za mnoge, ki kot don Kišoti na svojih kletkah klatijo zvezde z neba. Albanija kot zemljepisni pojem nima natančno določene meje razen Adrije proti zahodu. V zgodovinskem in kulturnem oziru je Albanija pozabljen kos Balkana iz srednjega veka. Prvotna domovina Albancev, ki so potomci starih Ilircv, je brez dvoma gorata pokrajina med Črno gorami in jezeri pri Ohridi. V tej albanski Švici se je ohranil čist albanski rod. Ob Adriji in nižje dol v Srednjo in Južni Albaniji, ki zavzema ozemlje tudi starega Epira, so se tekom stoletij uvrstili razni tuji narodi kot gospodarji, stari Macedonci, Rimljani, Bizantinci, Srbi in Bulgari, Normani, Neapolitanci, Turki in Benečani. Prebivalstvo v teh južnih krajih v etnografskem smislu ni albansko, ampak zmes Grkov, Turkov in Slovanov. V kulturnem oziru so Albanci na jako nizki stopinji,

brez trgovine in obrti, brez zakonov in uradov, ker nekateri rodovi niso nikdar priznali turških oblasti. Narečja so tako različna, da se med seboj ljudje niti ne razumejo. Vseh Albancev (sami se imenujejo Skiptare, Turki jih nazivljejo Arnavte) je okoli 1.900.000, po veri do 65 odstotkov mohamedancev, 20 odstotkov pravoslavni, okroglo 15 odstotkov katoličani. Sicer pa se niti dva vira ne vjemata v statistiki, ki je bila v Turčiji sploh neznana stvar. Nad 100.000 Albancev se je v 15., 17. in 18. veku izselilo v Spodnjo Italijo, kjer so še danes kvas za italijanske aspiracije. Proti vzhodu so Albanci z ognjem in mečem trebili Srbe in Bulgare ter prodrli do srbske meje in globoko v Makedonijo. Odtod staro sovraštvo med njimi. Vsak Albanc je sam svoj sodnik. Krvna osveta je tako vkoreninjena, da komaj dobra tretjina prebivalstva umira naravne smrti. Albanc je bil v vednem boju z divjo naravo in kruto turško oblastjo; orožje je njegov spremljevalec od zibelke do groba. Dusevno obzorje balkanskih rodov v govorju je jako omejeno. Albanc ne pozna nobene politične ideje. Upre se pa vsaki zahtevi, da bi moral plačevati davek ali prisiljen nositi vojaško suknjo.

Tako približno izgleda Albanc, o katerem je minoli teden v držav. zboru trdil italijanski poslanec dr. Bugatto, da je delaven, viteški in na višji kulturni stopinji nego ostali balkanski narodi. Tako sodi zmeren avstrijski Italijan. Pozneje bomo slišali, kako govore in sodijo o Albaniji v Italiji.

Splošna sodbja v albanskem vprašanju je ta: Za avtonomijo v modernem smislu Albanci niso rojeni. Tudi vzgoja jim ne bo vcepila večje politične ideje, ki bi jih usposobila za samostojen, enoten narod. Posamezni rodovi so republike, ki se združujejo proti vsakomur, ki bi jim kratil divjo svobodo. Zato ne velja: Albanija Albancem! Edino le okupacija bo mogla te rodove z mnogim trudom, velikimi žrtvami in skrajno potrpežljivostjo privedi na pot omike. Albansko vprašanje bo Evropi napravilo še več skrbi nego vsa ostala sultanova dedščina.

Bati se ne smemo sprijazniti se z mislijo, da je sploh mogoča avtonomija Albanije; in ko bi bila tudi mogoča, da je s tem že rešeno albansko vprašanje. Proti nam italijanska nevarnost.

Lani je na Dunaju izšla brošura,

v kateri piše dober poznavalec Albanije in pazljiv opazovalec političnih dogodkov: »Ob zapadni Albaniji ob Adriji ruje tuja propaganda, ki po svoji držnosti postaja vedno nevarnejša. Že pred 30 leti so pričeli Italijani v Albaniji ustanovljati šole z izključno italijanskim učnim jezikom. Ker pa se Albanci niso mogli sprijazniti z italijanskim jezikom, so bile šole slabo obiskane, in italijanska vlada jih je morala več zapreti. In čudno, kar se ni posrečilo Italiji, to hoče doseči Avstrija. Trst in avstrijski Lloyd sta od Benečanov prevzela trgovino z Albanijo in tako je Avstrija prevzela tudi propagando za italijanski jezik. Avstrijska diplomacija podpira v Albaniji italijanske podanike in vzdržuje italijanske šole. To je velika napaka, ki bo v škodo monarhiji. Avstrija bi morala podpirati šole z albanskim jezikom, nikakor pa italijanskim. Avstrija je položila temelj za italijansko propagando, ki bo še velika nesreča za državo. Avstrija z velikimi stroški pripravlja teren svoji zaveznici ter ji navno dela v roke. V Draču, Valoni, Škadru in drugod so italijanske šole, v katere vabijo albanske otroke z darovi. Še večja nevarnost pa je invazija italijanskih delavcev, ki v Albaniji, osobito v obmorskih krajih iščejo dela in kruha. Pred 20 leti so prišli delavci in rokodelci v Škader, Drač, Lješ, Valono in Prevezo. Danes so v teh mestih močne italijanske naselbine. Osvojili so si obrt, ne pa albanskega jezika. Nasprotno pa se je na tisoče in tisoče Albancev naučilo blažene italijanščine. Ta gospodarska osvojitve Albanije je najnevarnejša propaganda.«

Pisatelj teh resnih opominov je iz previdnosti zamolčal svoje ime, da se izogne izbruhom patentovanih patriotov, ki obožavajo Garibaldija in Bismarcka. Toda z resnico na dan, četudi kolje oči. Jaz pa osebno prevzamem vsako odgovornost za svoja čustva, katera mi prihajajo iz črno - rmenega srca, ki obenem gori za belo - modro-rdeči simbol srečne in zadovoljne ožje domovine. Mnogo let sem nabiral izreke iz časnikov, ki tolmačijo javno mnenje onkraj Adrije. In čez 7 let vse prav pride, pravi pregovor. Evo nekatere brez komentara, ki za misleče ljudi ni potreben.

Leta 1900 v aprilu je pisala »Tribuna«: »Adrija, ki bi morala biti italijanska, nam je izgubljena isti dan, ko v

Draču in Valoni zavijra avstrijska ali ruska zastava... Ako razpade Turčija, ne sme Italija nikdar dovoliti, da bi v Albaniji kdo drugi utrdil svoj vpliv.«

San Giuliano, ki je prepotoval vse Balkan in ima v Italiji javno mnenje na svoji strani, piše: »Valona je opora prve vrste in boče v bodočnosti igrala za Italijo važno vlogo.«

V listu »Italia Navale« je pisal admiral Astuto v zvezi s škandaloznim govorom generala Asinarija: »Strokovni pisatelji smejo prosto soditi, vendar pa varovati gotovo obliko, da časniki ne širijo narodnega sovraštva. Mislimi pa si smemo, kar hočemo in se pripravljati. To zahteva previdna politika, ki se ne ustavlja pri premišljevanju trenutka in se ne pusti varati od sladke melodije besed, ki so zapisane v kakih pogodbah. Take pogodbe so na videz trdne in začasno koristne, v resnici pa so pajčevina, ki jo raztrga prav rahla sapa.«

V oktobru 1909 je ruski car Nikolaj II. potoval v Raecanigi in se moral ogniti Avstrije, da si nerad, da ne vzbudi Mazzinijevih in Oberdankovih duhov. Uradni »Esercito Italiano« je v navdušenem članku pozdravil carja. Članek se je končal z besedami: »Slovenskim narodom onkraj Adrije, ki so nedavno doživeli politični Sedan, so sedanje slavnosti kar sapa zapre. Slovesna in jasna izjava ruskega carja je pregnala vse sentimentalnosti in tuje sugestije. Dogovori v Münstegu, lani do smrti ranjeni srbski ponos (aneksija), obsodba v Zagrebu, to so zgodovinska dejstva, ki s sovraštvom in novim upanjem polnijo srca balkanskih narodov.« In kaj je odgovoril nato zaspali »Fremdenblatt«? »Naša monarhija nima najmanjšega vzroka, da bi s skrbjo zasledovala prijateljstvo med Rusijo in Italijo. Z Italijo moremo biti popolnoma zadovoljni, ker se trdno drži trozveze (!) in je jasno pokazala, da ima koristi tudi od Rusije, Francije in Anglije. Italiji zaupamo, kakor najboljšemu prijatelju.«

Italija si je opomogla v zvezi z Avstrijo in Nemčijo, izbrabila je ugodno priliko, da si osvoji Tripolis. Utegne pa priti trenutek, ko vrže krinko s hinavskega obraza. Razne ekskrature gospe Italije so le priprave za »tarantello« na Adriji. Grillparzer se ni motil, zato pa so mu šele pozno po smrti postavili spomenik. Grofu Berchtoldu sedaj očitajo, da pusti od Srbov žaliti dostojan-

LISTEK.

Roža svetla.

Angleški pisal H. R. Haggard.
(Dalje.)

Rozamunda ni odgovorila ničesar. Lozela pa so temnopolti ciprski veslači odpeljali proti bregu, ki so imeli cvetlice v lasih in so peli pri veslanju.

Celih deset dni so ostali pred Limazolom, čeprav je bilo vreme ugodno in je pihal veter naravnost proti Siriji. Ko je Rozamunda povprašala, zakaj da se tako dolgo ustavlja, je Hasan udaril z nogo ob tla in rekel, da radi tega, ker jim cesar noče dati več živeža in vode, nego je potrebujejo za vsakdanje potrebe, dokler ne stopi Hasan na suho in se poda v mesto v notranji deželi z imenom Nikoza, kjer je njegov dvor, da se mu pokloni. Ker pa se boji, da tiči neka past v tem, ne more tega storiti, brez živeža in vode pa se tudi ne morejo podati na morje.

»Ali sir Lozel ne more tega urediti?« je vprašala Rozamunda.

»Brez dvoma, ako hoče,« odgovori Hasan in škripal je z zobmi, »on pa zadržuje, da nima nobene moči.«

Tako so čakali dan za dnevom, se

žgali na pripekajočem poletnem solncu in zibali na mogočnih valovih. Nasledki so se kmalu pokazali, nekaj jih je zbolelo na mrzlici, kakor je običajna na ciprskem obrežju, in dva sta umrla. Včasih je prišel z Lozelom kak častnik, ki se je pogajal z njimi rekoč, da bodo še-le tedaj dobili živeža in vode, ko pride princ Hasan k cesarju in pripelje seboj Rozamundo, ki potuje z njim, ker bi jo zelo rad videl.

Hasan se je branil in podvojil stražo okoli Rozamunde, ker so ponoči križarili okoli ladje čolni. Tudi podnevi je bilo videti množice fantastično oblečenih moških in ženskih, ki so hodili po obrežju in opazovali; zdelo se je, kakor da bi se pripravljali za naskok na ladijo.

Hasan je zato oborožil ljute Saracene ter jih postavil na krovu v vrsto s scimitarjem v roki; ta prizor je prestrašil Ciperčane, kakor je vse kazalo, ker jih ni več toliko hodilo na obrežje.

Nekega jutra je prišel zopet Lozel iz Limazola, kjer je prenočeval, ter pripeljal seboj tri ciprskie veljake, ki so obiskali ladijo — ne da bi se pogajali, kot so se delali, marveč da bi videli princezino Rozamundo. Lozel je zopet omenil, da se treba pokloniti cesarju, ako hočejo dobiti živeža; ako ne, se boji, da bo dal cesar svojim mornarjem

povelje zajeti ladijo. Hasan je nekaj časa poslušal, nato pa je naenkrat dal povelje zgrabiti veljake.

»Zdaj pa,« je rekel Lozelu, »zapovej svojim mornarjem, da dvignejo sidro, da odrinemo proti Siriji.«

»Saj vendar veste,« je odgovoril vitez, »da nimamo niti živeža niti vode za več nego en dan.«

»To mi je vseeno,« odgovori Hasan, »na morju prav tako lahko umiramo lakote in žeje kot tukaj vlad mrzlice. Kar moremo mi prenašati, morejo tudi ti ciprski gospodje. Zaukaži mornarjem dvigniti sidro in razviti jadra, če ne, bodo govorili naši simitarji.«

Lozel je cepetal z nogami in se penil od jeze ali brez vspeha; nato se je obrnil proti gospodom, ki so se tresli od strahu, in je rekel:

»Kaj hočete storiti: dobiti živeža in vode za to ladijo ali pa brez tega odriniti na morje, kar se pravi podomače umreti?«

Odgovorili so, da pojdejo na suho in preskrbe tam vse, kar je potrebno.

»Nec,« je odgovoril Hasan, »vi ostanete tukaj, dokler ne dobimo, kar potrebujemo.«

Eden izmed veljakov je bil cesarjev nečak, in ko je cesar izvedel o njegovem vjetništvu, je takoj poslal dovolj živeža. Tako so bili tekom dveh

dni zopet na morju; seveda so poprej poslali ciprskie veljake z zadnjim praznim čolnom nazaj na Ciper.

Rozamunda je kmalu pogrešila voluno Nikolaia in povedala to Hasanu; ta je poizvedoval — vsaj tako mu je Lozel povedal — da se je podal na otok in izginil takoj prvega dne, ko so stopili na suho; ni mu pa znano, ali je bil pri kakem pretepu ubit, ali je zbolel, ali se kam skrili; tega ni vedel. Hasan je zmajal z ramo. Rozamunda pa je bila vesela, da se ga je iznebila, čeprav je sama pri sebi ugibala, v kak zloben namen da je Nikolaj zapustil ladijo.

Ko je bila ladija že en dan na potu proti sirijskemu obrežju, je nastopila popolna tišina, kakor je navadno v onih vodah poleti. Ta tišina je trajala celih osem dni in v tem času so le malo pridobili na potu. Zavel pa je vendar močan veter, ki je vlekel proti Siriji in jih je hitro gnal pred seboj. Veter je postajal vedno hujši in močnejši in proti večeru drugega dne so zagledali v veliki daljavi pred seboj visoko gorovje. Lozel se je zelo razveselil gorovja.

»Ali je to gorovje blizu Antiohije?« je vprašal Hasan.

»Ne,« odgovori, »to gorovje je več nego petdeset milj južno od onega, med Ladikijo in Dzebelo. Tamkaj je

stvo in ugled države. Grof Berchtold je pri tem nedolžen, ker mora žeti, kar so drugi pred njim sejali. Na vse pretege se navdušujejo za avtonomijo Albanije, koder si Italija tudi z avstrijskim denarjem odpira vrata na Balkan in gradi most od Otranta do Valone, pred nosom pa se igrajo s čuvajizmom. Ta politika, ta glupa gonja, pretinje in zatiranje ustvarjajo mučenike, ne pa prijateljev. Mogoče je, da se težnje nekaterih srbskih krogov ne ujemajo s staro avstrijsko tradicijo, o kateri je leta 1878. blebetal dr. Giskra: gotovo pa je tudi, da turški bič in turško kopito ne bodeta več odločevala na Balkanu. Avstrija mora varovati važne svoje koristi, da ji krč ne zaostane v žilah. V tem smo vsi edini. Ali pa ni večja nevarnost za avstrijsko trgovino in bodočnost države, ako si Italija osvaja Albanijo od Valone gori do črnogorskega Bara in zgradi železnice »a travers« na Balkan, kakor če dobi Srbija svoj koridor do Adrije? V tem odurnem početju vidimo zopet mažarsko kopito, ki hoče streti avstrijsko politično moč in sebi pripraviti pot do morja.

In ko bi Srbija tudi hotela za svoj koridor do Adrije razlastiti kos Albanije, tudi to še ni nobena nesreča za Avstrijo, ako je ta prelaz odprt poštenim in miroljubnim ljudem, ne pa tihotapcem, ki skrivajo bodala pod plaščem. Nemčija ima odprto pot preko Trsta in Adrije na vse strani. Italija že sedi za nasipi ob albanskem obrežju. Vse je v redu in lepo. Ako pa hoče balkanski Slovan samo okno odpreti na morje, ves Klek rine pokonci ter bljuje žveplo in ogenj tudi na mirne in trezne ljudi. Naše trdno prepričanje je tudi, da bi bila avtonomna Albanija mnogo večja nevarnost za Avstrijo, nego razdeljena med balkanske države. Avtonomna Albanija bi bila sod smodnika za vohune, ovčji hlev za volkove in nova mesnica za albanske rodove. Toda v inventarju je grof Berchtold našel avtonomijo. Trije gospodarji pod eno streho pa morajo raznesti stene. — C'est me faite, c'est plus qu'un crime.

Turčija odklonila premirje. — Vojska se nadaljuje.

Korespondenčni urad poroča iz Carigrada: Turški ministrski svet je sklenil, da odkloni pogoje, ki jih je stavila Bulgarija za premirje in da vojsko nadaljuje. Balkanska zveza je zahtevala, da mora za premirje odstopiti Turčija vso evropsko Turčijo.

Iz Sofije se poroča: Neka oseba, ki je v zvezi s turško vlado, je izjavila: Odrin, Skader in Janino bi bila Turčija voljna odstopiti, kakor tudi priznati določila pogodbe v Sv. Stefanu, če bi pustili Turčijo ozemlje vzhodno od Midija in Marice ter bi Bulgari opustili svoj načrt, marširati v Carigrad. Za Albance bi Turki zahtevali samoupravo. Četudi je težavno nadaljevati vojsko z zmagovalnim sovražnikom, ki ima mogočnega zaveznika, kolero, hoče Turčija zdaj svoje operacije nadaljevati. Oklopnice Turkom dobro pomagajo. (?) Nove čete Turki prevažajo čez morje, in sicer za hrbtom bulgarske armade.

Zasebno iz Carigrada poročajo, da je turški ministrski svet izdal komunikacije, ki izjavja, da Turčija predlogov, ki jih je Bulgarija po ruskem poslaniku Giersu izročila, ne more sprejeti. Generalisimus Nazim-paša je pooblaščen, pogajati se s poverjeniki balkanske zveze, če ta svoje predloge izpremeni. Vojsko naj nadaljuje, dokler ne stavijo Bulgari koncilijantnejših predlogov. Iz Carigrada se tudi poroča, da je tudi berlinski turški poslanik Nizami bej

dobra luka, ki sem jo že bil obiskal, in tamkaj lahko počivamo, dokler ne mine vihar.

»Ali mi smo namenjeni v Darbesak, ne pa v luko blizu Džebele, ki je frankovsko pristanišče,« odgovori Husan srdito.

»Potem pa obrnite ladjo in jo sami vodite,« je rekel Lozel, »zagotovim vas pa, da homo potem čez dve uri vsi na dnu morja.«

Hasan je pomislil. To je bilo res, ladja valov od te strani ne vzdrži.

»Ti si odgovoren,« odgovori na kratko.

Vso noč so se gurali in zibali, tako da so zboleli najčvrstejši med njimi; vsi so prosili Boga in Alaha, da bi se zdanilo, da bi mogli priti v pristan.

»Pogum,« je zaklical Lozel, »mišlim, da smo rešeni,« in razobesil je na jambori drugo svetilko — čemu, niso vedeli.

Kmalu se je morje v zatonu pomirilo. Lozel je zaukazal mornarjem vreči sidro in je obenem naznanil, da lahko ležejo k počitku, ker so zdaj na varnem

(Dalje.)

paša pooblaščen za pogajanja z balkansko zvezo.

Dober bulgarski svet Turčiji.

Uradni »Mir« objavlja daljši članek, ki izjavja, naj Turčija po vojski ustanovi (preosnuje) novo Turčijo v Aziji. Korist Turčije zahteva, da živi v dobrih razmerah z balkanskimi državami. Prav stori Turčija, če pristopi k balkanski zvezi še prej, predno dobe velevlasti skomine po turški zemlji. Trdi se, da bo balkanska zveza zahtevala, naj Turčija plača dva tisoč milijonov frankov za vojno odškodnino. (Res je, da se zadnji čas govori o namerah tripelentente glede razdelitve azijske Turčije.)

Zmaga pri Bitolju. — Pohod skozi Malsijo.

Belgrad, 21. novembra.

(Oficielno.)

Vesti iz Bitolja prihajajo polagoma, toda progresivno. Poveljniki so zaposleni z zbiranjem, preštevanjem in razporedbo čet. Boji se pa še nadaljujejo, ker naše čete preganjajo raztresene turške oddelke, se bijejo z njimi in jih deloma uničujejo, deloma pa zajemajo kot vjetnike.

Glavna bitka je trajala štiri dni brez prestanka noč in dan. Naši oddelki, ki so od Malovista hiteli navzdol ob Prespanskem jezeru, so včeraj jutraj naleteli na razbite turške čete; po grmenju naših topov je bilo spoznati, da so bili turški oddelki potolčeni in zajeti. Nato so se večji oddelki naše vojske nemudoma odposlali proti Debru, kjer se je zadnji čas začela prava anarhija. Arnavti so namreč razorožili turške nizame, nato se pa med sabo spopadli. Pri prodiranju proti Debru niso naše čete nikjer zadele na odpor in so danes ukorakale v Debar. Konjenica je bila takoj odposlana naprej za sovražnikom; proti Ohridu je odšla tudi pehota. Drug oddelek je odposlan proti Lerinu in ima nalogo, da očisti celo Pelagonijo. Boj se torej nadaljuje na vseh straneh, čeprav so Turki razbiti. Naša armada ima povelje, da definitivno očisti vso pokrajino. Po porazu pri Bitolju se je velik del razbitih turških čet na begu obrnil proti Babini planini; na potu so Turki vse proć pomehali, kar jih je na begu težilo. Toda prehod čez Babo je bil popolnoma nemoč, in sedaj se Turki od včeraj jutraj vračajo in predajajo naši vojski. Število teh Turkov je doslej že zelo visoko. Kakor se je zvedelo, je v Babino planino ubežal tudi Džavid paša s svojimi razbitimi oddelki; v par dneh se pričakuje njegova predaja z vojsko vred. Vsa ostala turška vojska, v kolikor ni bila takoj zajeta, je razbežala na vse strani, brez najmanjše nade, da bi se mogla zopet zbrati. Naše čete so že dobila nova povelja za kretanje in izčiščenje, kajti čeprav ni verjetno, da bi se Turki še enkrat zbrali, je vojno poveljstvo odredilo, da se ti ostanki popolnoma razorožijo.

Štab poveljstva prve armade se je včeraj iz Prilepa premestil v Bitolj. Prestolonaslednik je tudi v teh bojih, kakor pri Kumanovu, osebno vodil borbo, izpostavljal se nevarnostim in močno vplival na duh armade. Včeraj je prestolonaslednik v slovesnem pohodu korakal v Bitolj, kjer je bil veličastno sprejet. Zvonovi so zvonili in prebivalstvo je prestolonaslednika-osvoboditelja in njegovo vojsko obšipalo s cvetjem; razlegali so se navdušeni kliči: Živio kralj Peter! in prestolonaslednik, živele srbska armada!

Premeščenje poveljstva je tudi vzrok zakasnitvi podrobnih poročil.

O prodiranju srbskih čet na Jadransko morje poročajo iz Skoplja naslednje podrobnosti: Čete so se pomikale po neprehodnih soteskah; hvala gre številnim Arbanasom, ki so se ponudili za vodnike, da so čete srečno prispele do obali, ne da bi jih bil oviral kakršenkoli odpor. Čete so bile v zvezi s Prizrenom le potom kurirjev, kar pojasnjuje dolgodobno molčanje, ki je pa bilo potrebno tudi z ozirom na končni uspeh operacije. Ko so trupe dospale blizu Leša, so se vodniki vrnili v Prizren, kamor so dospeli šele včeraj in naznanili, da je imela srbska armada v nedeljo bitki pri Lešu. Vodniki pripovedujejo strašne stvari o naporih in trpljenju srbskih čet, ki so se pomikale po planinah in plazile po terenu, po kakršnem še nikdar ni prodirala kaka armada. (Dobro je komaj mala četa potnikov mogla po ti poti, in sicer le z domačimi konji, ki znajo dobro plezati. — Glej Siebertzov potopis! — Opomba uredn.) Izvlačiti je bilo treba topove in konje, ki so se za cel meter udirali v sneg. Moštvo je moralo prenašati mraz 12—15 stopinj pod ničlo in pri tem še zelo štediti s hrano, kajti dasi jim je šlo prebivalstvo v vsakem oziru na roko, so mnogokrat šli skozi pokrajine, kjer po več dni niso naleteli na kako človeško bivališče. Na vsem tem strašnem potu pa se je javil bolnega en sam vojak. Pot, ki so ga čete prehodile, znaša v zračni črti 150 km.

Vojvoda Putnik je prestolonasledniku in vojski v značilnih besedah brzojavno čestital k zavzetju Bitolja.

To uradno poročilo je jako vestno. Čudno je, da se je isti srbski uradni biro v ponedeljek tako prenačil, da je vedel poročati o kapitulaciji cele turške armade. Mi si to tako razlagamo, da so poročilo sestavili takrat, ko so Turki fingirali, da se hočejo udati.

Pri temle poročilu je zanimivo to, kako so Srbi prodirali skozi Malsijo. Prave poti tu ni, napori so nečloveški, prebivalstvo divje. Doslej ni nobena armada te poti napravila, niti Turki je niso z večjim oddelkom prestopili, odkar so nad Balkanom zavladali. Dejstvo, da se Albanci niso upirali, zasluži veliko pozornost.

V zvezi s poročilom o bitki pri Bitolju je grško poročilo (Grška uradna poročila so se izkazala za najtočnejša izmed vseh):

Grški prestolonaslednik Konstantin brzojavlja 20. t. m. iz Banice: Ko je moja armada prekorčila prelaze Gorničovo in Kirli Dervent, se je pričela med Tamberdanom in Lerinom (Florina) bitka, ker se je tista turška armada, ki so jo Srbi napadli pri Bitolju in ji prekinili zvezo, z Rezno, v neredu umikala čez Lerin. Tiste dele turške armade, ki niso imeli več časa, da se umaknejo, sem odcepil in zarubil veliko streljiva in drugega vojnega materiala. Turške čete, ki se umikajo čez Lerin, štejejo nad 30.000 mož.

Z Dunaja se poroča: Bitolj so zasedli Srbi. Ustanovili so že tudičasne srbske oblasti. V bitki je bil baže princ Arzen nevarno ranjen. Sodi se kot zelo verjetno, da je velik del turške armade ušel iz pasti, ki so jo nastavili Turkom Srbi. Bitka pri Bitolju je bila ena najstrašnejših v celi vojski. Trajala je štiri dni. Turki, 80.000 mož, so bili poraženi. Predaji so se izognili z zvijačo, ker so izjavili, da se hočejo udati, ponoči so pa ušli. Turki so izgubili 20.000, Srbi pa 8000 mož.

Razne vesti z bojišča.

Okupacija turškega ozemlja.

Bulgarska vlada je imenovala upravne uradnike za okraje Solun, Lozengrad, Stiplje in Dramo.

Bulgarska torpedovka potopila turško vojno ladjo.

Iz Sofije se poroča, da je pred Varso potopila neka bulgarska torpedovka turško vojno ladjo »Hamidie«.

Srbi in Albanci.

Iz Belgrada: Z ozirom na pisanje avstrijskih nemških listov, da so imeli Srbi z Albanci lahko delo, se konstatira, da so Albanci vzeli sami iz zaloge v Prištini 10.000, v Peči 6000, v Vučitrnu 7000, v Djakovu 7000 pušk. Turki so pred vojsko v Skoplju razdelili med nje še 63.000 pušk. Srbi so zaplenili do zdaj Arnavtom 20.000 pušk v Skoplju, v Prištini pa 8000. Arnavti so se do Kumanova Srbom zelo upirali, a ko so videli, da Srbi znajo energično napraviti red, so se udali in zdaj ne delajo nobenih težav.

Mladoturška zarota.

»Kölnische Ztg.« poroča iz Carigrada: Mladoturški odbor dela s pomočjo evropskih framasonov zdaj v armadi in v Anatoliji na to, da se proglasi osmanska republika. Talaat bej in drugi mladoturški voditelji so se pustili uvrstiti v armado. Ahmet Riza in neki bivši minister sta odpotovala v Evropo, da dobita podporo. V zaroto je bilo tudi več generalov in višjih častnikov zapletenih. Mahmud Šefketa in Šefket Torguta, so, ko so ju zaslišali, odpustili, 86 oseb so pa aretirali.

Neodvisna Albanija.

Z Dunaja se poroča, da proglase v nedeljo arnavtski velikaši v Draču neodvisnost Albanije.

Grki zasedli Mytilene.

Dne 21. t. m. je Grško brodogrje prijadralo pred Mytilene. Poveljnik je povabil k sebi mutesarifa in metropolitu in mutesarifa pozval, da naj mesto preda. Mutesarif je prosil, naj mu dovolijo 2urni odmor, kar so Grki odbili in takoj izkrcali grške vojake.

General Martinović o načrtih Črnogore.

Dopisniku »Reichspošte« je izjavil general Martinović: Moja dolžnost je, da zasedem obrežje severne Albanije. Pred štirimi dnevi sem zapustil svoj glavni stan v Muričanu in poveril poveljništvo pred Tarabošem generalu Gjuroviću. Ko smo pri Sv. Juriju prekorčili Bojano, smo pri Malem Rencitu zadeli na Turke, ki so se dva dni hrabro borili in se šele po vročem boju umaknili. Nam se bolj mudi, da zasedemo morsk obrežje, kakor pa da Skader osvojimo. Na severo-vzhodu od Skadrskega jezera prodira zdaj proti Skadru general Lazović, general Vukotić pa maršira čez Zalo za Skader, ko zasedem Leš, udarim proti Skadru čez Zadrinsko Dolino. Reka Matja bo tvorila končno črnogorsko mejo, ker potrebujemo te rodovitne ravnine, ki bodo tvorile bodočo žitnico Črnogore.

Diplomatični položaj.

V Belgradu.

Iz Belgrada se zasebno poroča: Tu se presoja položaj bolj mirno kot prej. »Balkan« piše, da obstaja med Turčijo in Avstrijo glede na Albanijo tajna pogodba. Nadalje se še poroča iz Belgrada (21. t. m.) Na govorico, da je vlada ustavila operacije proti Jadranskemu morju, se je zbrala pred vojnim ministrom velika množica, ki je zahtevala pojasnil. Sodijo, da se vrne kralj v nedeljo. Trdi se, da se je položaj glede na jadransko pristanišče poostрил, a glede na konzulsko vprašanje nekoliko omilil.

Rusi za srbsko pristanišče ob Jadranskem morju.

»Vossische Zeitung« poroča iz Belgrada: Ruski poslanik v Belgradu, Hartwig, je izjavil, da mora Srbija brzojavno dobiti pot do morja. Avstro-Ogrska tega ne bo mogla preprečiti. Peterburški poročevalec »Vossischer Zeitung«, ki je pred dnevi poročal, da Rusija ni kakor druga leta odputila že novembra na dopust tistih vojakov, ki jih navadno odpuste meseca novembra, pristavlja, da gre za 400 tisoč mož. Rusi pravkar tudi rekrute izobražujejo in povečavajo svoje zaloge živil in municije na jugo-zahodni meji.

Francozi in Srbi.

»Temps« se zavzema za stališče, ki ga glede na Albanijo Srbi zastopajo.

Konzul Prochaska.

»Neue Freie Presse« je dobila brzojavko konzula Prochaska, v kateri javlja, da se prekinjena brzojavna zveza zopet popravila, da se mu dobro godi in da v Skoplje odpotuje.

Zasedanje delegacij.

Avstrijska delegacija je včeraj odobrila redni in izredni proračun za armado. Vojni minister Auffenberg je med drugim izjavil, da se vredi vprašanje o vojaških zdravstvenih in izvaja, da je za avditorje boljše preskrbljeno, kakor za častnike v armadi. V ogrski delegaciji je delegat Okolicsani želel, da naj se mornarica izpopolni. Heltai zahteva močno armado in mornarico. Odobrili so proračun mornarice, nakar so pričeli razpravljati o proračunu armade. Del Miklos se pritožuje, ker so se med v Avstriji interniranimi turškimi vojaki pojavile nalezljive bolezni. Sekčni načelnik podmaršal Günzl izjavi, da vodstvo armade želi, da se število ogrskih častnikov poveča. Prizna, da so se med turškimi vojaškimi begunci res pojavile nalezljive bolezni in da je vojna uprava vse storila, da se ne razširijo. Ogrska delegacija je nato odobrila armadni proračun.

Čuvajevi robovi na delu.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

ZAGREB V OBSEDNEM STANJU.

Dohod deputacij z dežele. — Oborožena sila na ulici. — Gornje mesto blokirano od policije. — Dijakov ne puste v šolo. — Strah pred atentatom.

Kaj pravijo deputatovci?

Nedavno sem vam javil, da je izdal Čuvaj rezervatni nalog na vse okrajne predstojnike in velike župane, da uprizore čim številnejše deputacije k Čuvaju v Zagreb, da se s tem pokaže, kako ga ljudstvo ljubi vsled njegovega »blagotvornega delovanja«. Poročal sem vam tudi, kako strahovito je uradni aparat teroriziral ljudstvo in ga z različnimi pretvezami in grožnjami silil, da gre v deputacijah k Čuvaju.

Napočil je večrajšnji dan, ki je razburil in dvignil malone vse mesto; če bi ne bilo treznih ljudi, ki so mirili ogorčeno občinstvo, bi bila lahko cela stvar imela grozno posledico. Pa je bilo tudi res težko ostati hladnokrvni ob pogledu na ubogo ljudstvo, ki so ga Čuvajevi oprode vlekli skozi mesto na poklon k Čuvaju. Zagreb je nudil nenavaden pogled — kakor v obsednem stanju. Po vseh ulicah se je opazilo, da so straže znatno pomnožene, splotje mestnega glavarstva in banske dvore so pa zasedli močni oddelki žandarmerije. Ulice pa, ki vodijo v gornje mesto, so bile vse že na vse zgodaj jutraj blokirane po policiji, ki nobene bolj znane osebnosti ni puščala skozi. Vsakega mlajšega moškega so policaji ustavili z besedami: »Ali ste jurist?« Celo dijake, ki stanejo v dolgem mestu, v šolo pa hodijo v gorenjem, niso pustili skozi, ko so šli s knjigami v šolo, češ: »Danes ni šole.« Zgodilo se je, da niti nekaj mlajših uradnikov niso pustili v urad.

Robovi prihajajo.

V tem so se pa zagrebške ulice polnile s kmečkim ljudstvom in tuji z dežele, ki so jih vodili občinski načelniki, notarji in okrajni predstojniki, ki so skrbno pa-

zili, da bi kak član deputacije ne prišel v dotiko s kakim neznanim človekom. Zagrebčani so dali svojemu srdu nad tem nesramnim Cuvajem postopanjem z ljudstvom duška s tem, da so posamezne skupine izžvižgali in — opljuvali. Seveda je bilo vse to namenjeno predvsem vodjem deputacije — raznim »cilindrovcem«, ki so bili jako vabljeni cilj za take izlive »čustev«. Policija je v vsakem slučaju posredovala in aretirala na vse strani; aretirance so pa vse zopet izpustili, ko so se na policiji legitimirali. Ob pol 10. uri dopoldne je prišel poseben vlak z dvanajstimi vozovi, ki so bili nabasani polni kmetov iz Slavonije, ki so vsi prišli, da se poklonijo Cuvaju. Tudi te je občinstvo sprejelo s prezirom in protestnimi klici — čeprav so seveda bili le zapeljani. Na kolodvoru so čakali na vlak zagrebski detektivji, ki so kot reditelji v sprevedu spremili ljudi na Markov trg in skrbno pazili, da bi se kak nepoklicanec ne pridružil zapeljanim revežem.

Na Markovem trgu.

Pred banskimi dvori se je zgrinjala množica kakih 3000 in več z dežele, ki so bili s silo dovedeni v Zagreb. Bila je to bedna raja, ki ni vedela, po kaj je prišla. Govoril sem z mnogimi kmeti, ki so izrečno povdarjali, da se jim je grozilo, da morajo iti v Zagreb, ker bodo drugače morali plačati večje davke in se jim bodo zvišale občinske naklade. Če bo treba, bomo navedli tudi imena. Tako so se kmetje: Vinko Franjić, Ivan Kralj in Ivan Sever iz Gašince pri Djakovu kar križali, ko so zvedeli, po kaj so prišli v Zagreb. Pripovedovali so, da jim je okrajni predstojnik rekel, da gredo v Zagreb na neko razstavo, da jih pot nič ne stane, bodo potovali na deželne stroške. In res jih vsa stvar ni nič stala, ker se jim je vožnja tja in nazaj, kakor tudi prehrana v Zagrebu plačala iz deželnega denarja. Govorili smo nadalje s kmeti: Josipom Balak iz Gračanice in Petrom Kralj ter Josipom Kramarić iz Popovače. Tudi ti so prišli v Zagreb, ne da bi vedeli po kaj. Bili so le toliko na boljem nego drugi, ker so razen brezplačne vožnje in prehrane dobili še vsak po 30 kron nagrade. Nekaj zavednejših kmetov je s protestom zapustilo Markov trg, ko so čuli, zakaj se gre; klicali so: »Nočemo prodati Hrvške Cuvaju!«

Policija v akciji.

Ko je šef zagrebske policije Sporčić med ljudstvom na trgu, ki so je kakor čredo sužnjevi obdajali redarji in detektivji, opazil neko gibanje, je takoj začel uredovati in zagrozil, da bo dal vsakega, ki nima na trgu opravka, zapreti. In res je začel po trgu loviti ljudi, ki so radovedno opazovali ta lopovski Cuvajev maneuver. Ljudstvo pa se s tem ni pomirilo, marveč je začelo protestirati. Tedaj so nastopili okrajni predstojniki in vladni uradniki, ki so ljudstvo s pomočjo policije pogнали v saborsko dvorano, kjer je že čakal Cuvaj s svojim štabom.

Blekirana zbornica.

Ko je bila množica izgnana v dvorano, so se takoj zaprla glavna vrata in prednje postavila močna straža. Nikogar se ni pustilo v bližino, Sporčić je pa na vse strani dajal svoja povelja.

Deputacije iz posameznih okrajev so predstavili okrajni predstojniki in veliki župani, ki so — seveda — vsi izjavljali največjo in neomajno zvestobo Cuvaju.

Vendar so bili to za Cuvaja jako neprijetni trenotki, ker se je zgodilo, da je polovica deputacij ostala nema kakor grob in ni zaklicala obligatnega »Živio!«, ki se ga je Cuvaj nadjal.

Koliko važnost je Cuvaj polagal na te deputacije, se vidi iz tega, da je dal zbornico že prej urediti za sprejem deputacij in da je več zapriseženih saborskih stenografov zapisavalo ves potek sprejema.

Deputacije so hladno zapuščale zbornico in protestirale proti temu, da se jih je zavedlo na tako sramoten pot. Okrajni predstojniki so morali pobegniti, ker je srd ljudstva silno narasel. Popoldne se je po raznih zagrebskih krčmah videlo pijane občinske načelnike in notarje. Eden njih se je pijan zavalil po tleh in rekel, da mu ni žal, da je danes pijan, ker danes itak vse Cuvaj plača!

Aretacija bivšega poslanca Hrvoja.

Bivši saborski poslanec odvetniški koncipijent dr. Hrvoj, ki je urednik pravaškega kmečkega lista »Hrvatska Zastava Istine«, je po službenih opravilih prišel na Markov trg. Videl je mnogo ljudstva iz Slavonije in se zanimal, če je tudi kdo iz njegovega kraja v deputaciji. Prišel je v vrvež in ljudska množica, ki jo je priganjala policija, ga je potegnila za sabo v zbornico. Ko ga je policija opazila in spoznala, je takoj prihitela k njemu in ga začela goniti iz zbornice. Dr. Hrvoj pa se ni udal in se skliceval na to, da ima v saborskem poslopiju službeni opravke. V tem je prišel sam Sporčić, ki je dr. Hrvoju zagrozil, da ga bo aretirati, ako se nemudoma ne oddalji.

Hrvoj mu je hladnokrvno odvrnil, da naj ga le aretirajo, ako je kaj protizakonit.

DIPLOMATI, PRIZADETI V BALKANSKEM VPRAŠANJU.

E. Veniselos,
grški ministrski predsednik
in vojni minister.

Grof Berchtold,
avstroogrski zunanji minister.

N. Pasić,
srbski ministrski predsednik
in zunanji minister.

Stojan Danev,
predsednik bulgarskega saborja.

Peter Carp,
rumunski ministrski predsednik.

Gučkov,
bivši predsednik ruske dume.

Štefan pl. Ugron,
avstroogrski poslanik
v Beogradu.

tega storil. In res ni trajalo dolgo, ko ga je po Sporčičevem povelju aretirali znani Jagić. Dr. Hrvoja so takoj s lijakom odvedli na ekspozituro. Prvo vprašanje, ki so mu ga stavili, je bilo: »Ali imate orožje?« Seveda je Hrvoj to zaman zankal; izvršili so na njem žepno preiskavo in dasi niso ničesar našli, so ga spravili v celico in ga ondi pridržali do večera. Zvečer so ga zopet izpustili — ne da bi mu bili povedali, zakaj so ga zaprli. Najbrže se je Sporčić bal za dragoceno Cuvajevo življenje.

× × ×

Vsemu temu pač ni treba nobenega komentarja. Navedena dejstva sama najbolje govore, kakšne razmere vladajo pod Cuvajem na Hrvškem.

× × ×

Govor komisarja Cuvaja.

Oficielno se poroča:

Prišlo je v Zagreb 211 deputacij, med njimi bivši poslanci Radičević, pl. Nikolić, dr. Ivić in drugi. Iz Sirmije je došlo okoli 300 Srbov. Komisar Cuvaj je deputacije približno takole nagovoril:

Sedanji režim je ubral pravo pot in je deželo pomiril. Izvestni politiki označujejo ta režim kot terorističen. Najboljši dokaz, da temu ni tako, je to, da se dežela že devet mesecev vladava brez nasilja, šolska mladina se posveča zopet resnim naukom za življenje, državljani uživajo svobodo gibanja in vse pravice, ljudstvo pa nam je za to tako hvaležno, da celo dohaja iz komitatov na meji Dalmacije k nam se zahvaliti za napredek, ki se je začel v vseh panogah javnega življenja. Ljudstvo je namreč uverjeno, da najde pri nas vsikdar pomoči v svojih težavah. Kakor zadnji dogodki jasno kažejo, ne trpimo nikake korupcije v deželi in ne podpiramo nobenega podjetja, ki meri na dobičkaželjnost posameznikov.

Vendar pa priznavamo, da nikakor ne menimo, da je oblika sedanjega režima edino primerna in kar se naše osebe tiče, ne stojimo njega izpremembi nič nasproti. Treba je, da se dežela vrne do normalnih razmer, da bo ustava zopet omogočena. Dežela dobi tedaj konstitucionalnega bana. Dogodki na Balkanu niso našli v deželi nobenega odziva, kar je dokaz, kakšen red in mir vladata povsodi in kako je hrvatsko prebivalstvo lojalno. Zato ne gre, da bi se sedanji resni zunanji položaj s kakimi neprimernimi manifestacijami še kompliciral. Živel kralj Franc Jožef I. Živela naša ljubljena hrvatska domovina!

Člani deputacije so zaorili gromovito: Živio car Franc Jožef I! Živel ban! Živel naš Cuvaj! Povzdignili so komisarja na rame in kmetje so mu ginjeni poljubovali roko. Tako oficielno poročilo.

× × ×

Senzacije v zadevi »Balkana«.

Ne da bi prevzeli najmanjšo odgovornost, prinašamo, kar poroča »Arbeiter-Zeitung« 21. t. m. o aferi »Balkana«:

»Balkan« se je ustanovil od Tomašičeve vlade. Stol sedmorice je to zadržalo oprostiti kavcije 700.000 K. »Balkan« je bil do odstopa Tomašičevega ljudstvo že za 2—3 milijone ogoljufal. Cuvaj je hotel, kakor znano, ustanoviti s premoženjem kmečkih občin banko. To je preprečil Tomašič. Zato je zdaj Cuvaj začel »Balkan« preganjati. Dr. Rorauer se je iz strahu skušal umoriti. Dr. Spevec je ušel v nek sanatorij, ker je baje imel na vesti zlorab-

ljanje otrok. Zbežal je baje tudi državni pravdnik Accurti (?). Dr. Ivo Frank je bil baje dobil 25.000 za podkupljenje uradnikov glede »Balkana«. Udeležen je bil i dr. Horvat. Chavrak, sin bivšega podbana, je dobil od »Balkana« brezobrestno posojilo 40.000 K. Cuvaj ga je ukazal zdaj prijeti, a mož se je ustrelil. V afero sta baje zapletena tudi sodnik Tarabochia in bivši justični šef Aranickij. Korupcija je strašna.

Dnevne novice.

+ Volitve v delavsko zavarovalnico zoper nezgode v Trstu. Za dan 20. decembra t. l. so razpisane nadomestne volitve za delavsko zavarovalnico proti neugodam v Trstu ter bodo obrtni delodajalci te dni prejeli od vodstva zavarovalnice glasovnice naravnost po pošti. Te volitve so tako za delodajalce, kakor za delojemalce največje gospodarske važnosti. Uspeh je pri teh volitvah le mogoč, če se složno in enotno postopa ter vsi gospodarji in službojemalci store svojo dolžnost. Nujno opozarjamo zategadelj vse obrtne delodajalce, da dobro hranijo doše jim glasovnice do tlej, da dobijo poziv in navodilo, kako jim je postopati pri teh volitvah.

+ Darovi za ranjence in sirote na Balkanu. Darovi se lahko tudi osebno oddajajo v našem upravnistvu. One, ki nam darove pošiljajo po pošti, pa prosimo, da nam jih ne pošiljajo po položnicah, ampak samo po nakaznicah.

+ Darovalcem postelnine za bulgarske ranjence. Dovolimo si opozoriti, da naj bodo žimnice tenke in lahke, da ne bodo pri pošiljavi preveč prostora zavzele in da ne bo voznina prevelika. Darovi so začeli že pridno prihajati. Hvala darovalcem — priporočilo tistim, ki se še niso odzvali!

+ Lahi in Avstrija. »Corriere della Sera« izrečno izjavlja, da največja nevarnost za Italijo obstoji v tem, da bi se Avstrija s Srbijo mirnim putem sporazumela. Ker bi utegnilo priti do sporazuma, pravi rečeni list, postaja za Italijo položaj zelo resen »assai grave«. — Kakor kaže, hodi naša diplomacija po kostanj v žerjavico za Italijo. Vse simpatije smo izgubili na Balkanu, sedaj pa naša diplomacija dela za italijanska stremeljenja. Neki ugleden Lah nam je izjavil: Položaj se za nas ugodno obrača. Italija si polagoma pridobiva simpatije Jugoslovancev, gojenju katerih hoče obračati največjo skrb. Kakor hitro bi pa bila Avstrija zapletena v vojno s kako državo, izjavila bi vladna Italija, da se mora ozirati na željo ljudstva, pretrgala bi dosedanje obveznosti in storila bi to, na kar se že toliko let pripravljala: osvoboditev bratov pod »ptujim« jarmom.

+ Čehi in Albanija. »Venkov« piše: Čehi zahtevamo, naj se nam dovolijo tiste pravice, ki jih hočejo dati Nemci in Mažari Avstrijcem. Se manj zahtevamo. Dajte šole Slovakom, vrnite jim zarubljeno narodno premoženje, ne kaznujte in ne zapirajte jih več za to, če slovaško govore. Dajte Čehom vseučilišče na Moravskem, ne zatvarjajte nam šol na Dunaju, ne zasledujte naših ljudi zato, ker svojo narodnost priznavajo, dovolite nam češki uradni in armadni jezik, ne raztrgajte našega kraljestva, ne uničite naših manjšin, ne ponemčujte nas s silo na Moravskem in v Sleziiji, uvedite na Dunaju češko službo božjo in ne podirajte čeških nagrobnih spomenikov. Vi, ki nimate niti najmanjšega smisla in čustva za kulturne, delovne in napredne

narode avstro-ogrške države, si upate pred celim svetom trditi, da Vam gre le za kulturne in moralne koristi Albanije. To je narobe svet, v nebo vpijoča neodkritosrčnost in farizejstvo!

+ Z nabiranjem darov za Balkance so Lahi prenehali, ker, kjer ni srca, tudi ni daru, ni usmiljenja. Dasi sovražijo Turke, veselili bi se, ko bi bili balkanski junaki premagani.

+ Slov. kršč. soc. delavsko društvo v Celovcu priredi v soboto, dne 30. novembra, v mali dvorani hotela Trabesinger svoj redni shod. — Dnevni red: Sedanja vojska na Balkanu. — Povabljeni so vsi celovski Slovenci. — Odbor del. društva.

+ Iz »Slovenskega Učitelja« posnemamo tole značilno notico: »Bomo še previdni. Pred nedavnim je bila v liberalnih listih izjava, da učiteljica V. B. iz R. ni članica »Slomškove zveze«. V pojasnilo in svarilo sledeče pismo: »Velescenjeni gospod! Ker nisem bila dosedaj še v nobenem učiteljskem društvu, bi rada pristopila k »Slomškovi zvezi«. Prosim, blagovolite mi poslati pristopnico na naslov: V. B., učiteljica v R., sedaj na dopustu v Ljubljani, Mestni trg št. 24. Z odličnim spoštovanjem V. B. V Ljubljani, dne 28. maja 1910.« — Sprejeti je nismo hoteli. Po par mesecih se zopet oglasi: »Podpisana uljudno prosi, da bi jo slavno predsedništvo sprejelo v svojo zvezo ter jo naročilo na mesečni časopis »Slovenski Učitelj«. Prosim, pošljite mi pristopnico! Z najodličnejšim spoštovanjem V. B., učiteljica v R.« — Brez komentarja!«

+ Ljudsko šolstvo. Imenovani so: Anton Kadunc, nadučitelj, Banjaloka; Ana Lebar na pomožnem razredu za duševno zaostale otroke na IV. mestni deški šoli v Ljubljani; Marijeta Cundrč na mestni slovenski dekliški šoli v Ljubljani; Ana Goli, Gorenji Logatec; Ernestina Schott, Bloke; Josipina Martinčič, Rakek; Leopoldina Šircel, Toplice pri Zagorju; Jan. Weber, Dol. Zdiho; Kristina Demšar pride v Podkraj in Viktorija Uršič v Šmartno pri Litiji. Na Viču se sistemizirajo štiri definitivna učna mesta. Ljudska šola v Črnem vrhu se razširi v trirazrednico, v Moravčah v štirirazrednico. Učno mesto se ustanovi na Dobrovi in poseben oddelek za oddaljene otroke v Višnji gori. Dalje so imenovani: M. Humek-Perhavec, Krško; Marija Zagorjan, št. Rupert; Frančiška Lunder za dnevno zavetišče pri IV. mestni deški šoli v Ljubljani.

+ S pošte. Za poštarja sta imenovana poštna oficijanta Makso Podkrajšek za Zagorje in Jurij Pilato za Žminj; za poštarici poštne oficijantki Marija Windischer za Stražišče ter Antonija Zagorja za Cerknico; za poštne oficijante so imenovani poštne aspiranti: Anton Babič za Lesce, Avgust Brejc za Matulje, Jožef König za Jesenice 1, Jožef Košuta za Nabrežino 2, Marij Nadižar za Tržič ter Leopold Brus za Divačo; za poštne oficijantke so imenovane poštne aspirantke: Sabina Kobal za Volosko, Ema Maderski za Trst 1, Elza Kreuzberger za Opatijo in Viktorija Godina za Sežano. — Mesto poštne ekspedienta v Luki je dobila poštna ekspedientka Marija Černigoj, doslej poštne ekspedientka v Baderni, enako službo v Slumu Rafaela Sirotič, v Smledniku Jožef Jakič, v Baderni Natale Rupenović, v Lokavici pa umirovljeni vodja orožniške postaje Alojzij Slogar. — Premesčeni so poštne adjunkti: Samuel Perojevič iz Zadra k Pulj 1, Rudolf Placht od Pulj 1 k Trst 1, Herman Grill od Gorica 1 v Zdravčino, Gvidon Verzegnassi od Gorica 1 k Trst 1; poštne oficijanti: Emil Pojani iz Malega Lošinja v Tržič na Goriškem, Karel Vrančič od Ljubljana 3 k Ljubljana 2, Alojzij Jelesnec iz Matulj v Novo mesto, Frančišek Jerolice-Jardas in Karel Bauer od Pulj 1 k Trst 1, Leo Muchiutti iz Zagrada k Trst 1, Teofil Rassavich od blagajne poštnega ravnanstva k ekonomatu poštnega ravnanstva, Jožef Schotlik od Trst 1 k blagajni poštnega ravnanstva, Alojzij Kren od Nabrežina 2 v Kočevje; poštne oficijantke: C. Nolet iz Tržiča na Goriškem k Trst 1, Ivanka Pečnik iz Novega mesta k Ljubljana 3, Marija Busanich iz Voloske v Mali Lošnji, Marija Logar iz Opatije k Ljubljana 1, Terezija Loy od Pulj 2 v Dubrovnik, Marija Zupancić iz Tržiča v Kranj, Josipina Firsin iz Tržiča na Goriškem k Gorica 1, Marija Cvar iz Kočevja v Radoljico, Ivanka Belar iz Spodnjega Logatca k Ljubljana 1 ter Ivanka Gestrin iz Kobarida v Spodnji Logatec. — Poštne službe sta odpovedala: aspirant Fr. Dinacher in aspirantka Ema Muschitz. Umirovljeni sta: poštne ekspedientke Kristina Strančar v Rifenbergu in pa poštne oficijantka Gizela Filippini. — Poštne službe je odpovedala: poštneku ekspedientu Blažu Zlatiču v Slumu ter poštne ekspedientki Mariji Petelin v Lokvi. — Umrl je ekspedient Ivan Zanelli v Drugeču.

— Kako je bilo ob razpustitvi občinskega sveta v Šibeniku. Na občino je prišel glavar Calebich z za komisarja določenim Lugerom. Navzoči so bili vsi občinski svetniki. Na izjavo glavarjevo, da posle prevzame glavar, je izjavil župan dr. Krstelič, da se umakne samo sili, ker je

odredba nezakonita. Glavar je pozval župana v imenu zakona, da mu izroči občino. Dr. Kerstelj je odgovoril, da se umakne samo sili. Glavar je nato pozval orožnike, nakar so občinski svetovalci odšli. Ko sta se s parobrodom pripeljala v Šibenik dr. Trumbić in dr. Drinković, so se vršile po mestu velike manifestacije. V hotelu »Krka« sta se spravila župan dr. Krstelj in vodja opozicije v občinskem svetu dr. Iljadica. V Šibeniku vlada veliko navdušenje.

— **Stavkokaz zabodel delavko v hrbet.** Včeraj zvečer je šel neki delavec v Vevčah delat v tovarno. Nekaj delavk je bilo radovednih in je šlo tega moža, ko je odhajal iz tovarne, gledat. To je tega junaka tako razburilo, da je potegnil nož in ga dvakrat zasadil delavki Mariji Mojškerc v — hrbet. Delavko so prepeljali v deželno bolnico; junak, ki delavkam nože v hrbet zasaja, bo pa od včerajšnjega dela moral počivati pri sodišču.

— **Sodalitatis Ss. Cordis Jesu za ribniško dekanijo** ima svoj shod v sredo dne 27. t. m. v Dobropoljah, točno ob deseti uri dopoldne.

— **Turški vojni begunci v Trstu.** Iz Trsta: Včeraj je dospelo z Lloydovim parnikom »Graz« v Trst 33 Srbov iz Stare Srbije, ki so služili kot vojaki v turški armadi. Bili so v raznih garnizijah v Mali Aziji; nekateri ob ruski, drugi ob perzijski meji. Ko je imela izbruhniti vojna, so jih poslali proti Evropi. Šele v Trapecuntu, do kamor so rabili nekateri po celih 14 dni peš, so doznali, da so štirje kralji (bulgarski, srbski, črnogorski in grški) napadli »njih« carja (sultana). Ko so konečno prišli v Carigrad, se jim je v splošni zmešnjavi, ki vlada v turški vojni organizaciji, posrečilo, da so svoje turške vojaške uniforme zamenjali s civilnimi oblekami, pri čemer so jim pomagali dobri ljudje (carigradski Slovani), ki so jim omogočili beg in tudi plačali vožnjo do Kotora. Na vsej vožnji iz Carigrada do Trsta niso jedli drugega ke suh kruh. — Jutri ob osmih zjutraj odpotujejo vsi z Lloydovim parnikom do Kotora in od tam preko Črne gore domov. Ako jih pa narod pozove, pojdejo tudi pred Skader. Proti bratom se nismo hoteli boriti, a za brate radi umrjemo, tako so nam zatrjevali.

— **Zvišane vozne cene na podržavljenih železnicah.** »Samostatnost« poroča, da namerava železniško ministristvo povišati vozne cene na podržavljenih železnicah.

— **Odborova seja »Matice Slovenske« dne 18. novembra 1912.** Gradivo za veliki tehniški slovar je abecedno urejeno tudi že v okviru poedinih črk. Tisk zemljevida slovenskega ozemlja napreduje; vsi deli so bili v prvi korekturi, nekateri tudi že v drugi in tretji. Knjige za leto 1912. se dotiskujejo. Sprejme se drama A. Funtka »Tekma«. Na podlagi predsednikovega poročila se razpravlja o literarni zapuščini dr. K. Štreklja; za Matico je najvažnejše gradivo »Narodnih pesmi«, »Pravljic in pregovorov«. Za novega urednika »Narodnim pesmim« se imenuje g. dr. Josip Glonar, urednik vseučiliške knjižnice v Gradcu. Štrekljevo »Zgodovinsko slovnico slovenskega jezika«, ki je v nekaterih poglavjih (za kakih 25 tiskanih pol) povsem za tisk izdelana, ki ji pa nekatera druga poglavja čisto manjkajo, bo lažje in uspešneje izdala »Jugoslovska Akademija« v Zagrebu. — Glede nabave Štrekljeve slovenske knjižnice za Ljubljano je stopilo predsedništvo Matice v zvezo z vodstvom tukajšnje licejske knjižnice in muzeja »Rudolfina«; Matica bo rada sopolpirala tozadevno prošnjo, ki bi šla na visoko vlado. V okviru Matice Hrvatske se izdeluje načrt za veliko ilustrirano delo o Istri, ki bi se mu pozneje pridružila slična dela o Banovini, Sloveniji, Dalmaciji, Bosni. Matica Slovenska je ta načrt izročila v pre-sojo slovenskim strokovnjakom. Knjiga bi morda mogla iziti kot skupna edicija obeh Matic. Za leto 1912. manjka z ozirom na proračun še 3000 K udnine. Članov je plačalo dosedaj 2463.

— **Ruski veliki knez v Trstu.** Včeraj ob 4. popoldne je došel v Trst s parnikom »Princ Hohenlohe« strogo incognito ruski veliki knez N. Nikolajevič, zet črnogorskega kralja, in se ob pol sedmih odpeljal z južno železnico na Dunaj.

— **Odilonova zopet na odru.** Bivša slavljena igralka Odilon je v ponedeljek na Dunaju po 10 letih zopet nastopila na odru v enodejanki, ki je zanjo spisana. Njen nastop pa je vplival jako žalostno. Nekdaj slavljena igralka, je sedaj deloma hroma ženska, ki le s težavo hodi. Njen nastop je na občinstvo napravil torej jako mučen vtis.

Službena pragmatika v gosposki zbornici.

Posebna komisija gosposke zbornice je izdelala poročilo o službeni pragmatiki. Večinoma je vse izpremenila, kar je sklenila poslaniška zbornica. Glede na časno napredovanje v službi predlaga pet skupin. V skupino A so uvrščeni uradniki s popolno srednješolsko izobrazbo, ki bodo služili v X.

činovnem razredu 5, v IX. 6 in v VIII. tudi 6 let. V skupino B se uvrste uradniki, ki dovrše srednjo šolo in kak visokošolski tečaj in ki napravijo eno državno izkušnjo. Služili bodo v XI. čin. razredu 3, v X. 5, v IX. 7 in v VIII. 10 let. Tisti, ki dovrše srednjo šolo, se uvrste v skupino C. V XI. čin. razredu jim bo služiti 6, v X. 6 in IX. čin. razredu 7 let. Tisti, ki dovrše štiri spodnje razrede kake srednje šole ali pa IV. razred kake meščanske šole in ki imajo kako strokovno izkušnjo se uvrste v skupino D. Služiti jim je v XI. činovnem razredu 6, v X. 7 in v IX. čin. razredu 9 let. V skupino E se uvrste tisti uradniki, ki imajo višjo kakor ljudsko šolsko izobrazbo, ki jim je služiti v XI. činovnem razredu 6, v X. pa 9 let. Pravni praktikanti in avskultanti dobe začetni adjutom 1000 K, ki se po poldrugoletnem službovanju poviša na 1200 kron. Po dovršeni sodnijski izkušnji dobe dohodke X. činovnega razreda. Novi § 80 določa, da se uradnik trajno vpokoji, če se skozi tri leta nezadostno kvalificira. Zelo so izpremenjena določila o disciplini in o postopanju z uradniki. Pravica se uradnikom podeli vpogledati v kvalifikacijske listine in če ni vsaj dobro kvalificiran, se sme pritožiti. Z ozirom na koalicijsko pravico se določa: Uradnikom ni dovoljeno, da takim društvom pristopijo, če stremijo društva za smotri, ki nasprotujejo dolžnostim uradnikov. Praktikanti uradniških skupin s popolno srednjo in visokošolsko izobrazbo dobe letni adjutom 1000 K. praktikanti ostalih skupin pa letno 600 K. Postavno napredujejo v XI., X. in IX. činovnem razredu na vsaka tri leta, v ostalih činovnih razredih na vsaka štiri leta. Kvalifikacije manj zadostno in nezadostno zavirajo časovno napredovanje v službi. Redne kazni so ukor in denarne globe, ki ne smejo presežati vsote 100 K. Na leto globe ne smejo presežati višine enomesečne plače. Gosposka zbornica sklepa o službeni pragmatiki v drugem branju v petek dne 29. t. m.

NOVI LAŠKI KOLONIALNI MINISTAR

je postal poslanec Pietro Bertolini. Upravljal bo Tripolis, Cirenajko, Eritrejo in Somalis.

Ljubljanske novice.

lj **Priraditev katoškega mladeniškega društva,** ki se vrši v nedeljo, dne 24. t. m., ob 6. uri zvečer v Rokodelskem domu, naj bi slavno občinstvo v prav mnogobrojnem številu posetilo. Uprizorila se bo igrata »Stanovitni kraljeviči«, ki slika boje Portugalcev zoper mohamedanske Mavre. Igrata se šteje med najbolj znane in najlepše umotvore velikega španskega dramatika Calderona. — Pred igro bo imel govor g. deželni poslanec K. Dermastia.

lj **Poročil se je g. dr. Mark Natlačen** z gđ. Vido Marijo Kos. Iskrene čestitke!

lj **Sreča v nesreči.** Včeraj je na Poljanski cesti sedem let stari sinček trgovskega potnika Boris Armič padel iz tretjega nadstropja na dvorišče. Priletel je k sreči na sneg, vendar je zadobil notranje poškodbe. Dečka so prepeljali v bolnico. Da je deček padel na trdo zemljo, bi bil obležal mrtev.

lj **Razkrinkani »profesor«.** V Sarajevu so prijeli nekega človeka, ki se je izdajal za akademičnega slikarja in profesorja Kellerta. Dobil je na svoje prošnje od cesarja 200 K, od nadvojvode Jožefa 100 K, od princa Liechtensteina 50 K itd. podpore. Sedaj so pa v tem »profesorju« spoznali vojaškega begunca Viktorja Reila tukajšnjega pešpolka.

lj **Preprečena nakana.** Včeraj je dobila tukajšnja policija od orožništva iz Trebnjega brzojavko, da je napravil Franc Verce iz Korita, občina Dobrič, neko goljufijo ter da se hoče odpeljati v Ameriko. Ko se je pripeljal na kolodvor, ga je tam službujoči nadstražnik Jakob Kržan z veseljem sprejel in odvedel v zapor.

lj **Drsališča na Kernu** letos ne bo več, pač pa se bo ondi še dobival led.

lj **Aratovani cigani.** V sredo zvečer sta dva cigana, ki sta imela seboj kot tovarišico tudi ciganko, obiskala več zlatarjev. Med tem ko je šel eden v trgovino s ciganko, je ostal drugi zunaj. V trgovini je cigan zahteval prstanov, ciganka je pa pri kupovanju na umoten način spustila prstane ciganu v žep, katere je potem dal drugemu zunaj. Ko so pa v neki trgovini zapazili tatvino prstana, je cigan skočil iz trgovine in prišedši nazaj, zahteval naj se ciganko preišče. Policijski stražnik, ki je cigane zasledoval, jih je na Mestnem trgu ustavil. En cigan se je takoj podal v beg, a je bil Pred škofijo vjet in odveden v zapor. Med potjo je vrigel proč štiri prstane, ki so jih pobrali

pasanti in oddali policiji. Aratovani cigani so: 38letni Bogoljub Sejen, rodom iz St. Martina pri Beljaku in Danijel Jungwirt in njegova sestra Katarina, doma iz Koroškega. Policija je tatinsko družbo oddala sodišču.

Pismo s Celinja.

Naše bolnišnice.

Cetinje, 16. novembra.

Sinoči smo zopet obiskali naše cetinjske bolnišnice. Nešteto krat smo že bili tam, a vedno se najde kaj novega: nove bolnike, novo trpljenje in zgodbe o novih junakih. Pa tudi oni ranjenci, ki jih že dolgo poznamo, so še istotako zanimivi za nas, kakor prvi dan; saj vedno znova lahko občudujemo njihovo junaštvo, s katerim prenašajo svoje rane in njihovo neizcrpljivo nado v ozdravljenje in življenje.

Najbolj na roko nam je bolnica v gimnazijskem poslopiju, zato najprej krenemo vanjo. Že od daleč se vidijo dolge vrste razsvetljenih oken in na hodnikih se giblje živahno življenje. Tu so namreč nastanjeni tisti bolniki, ki so že prestali najhujše in sedaj čakajo, da se vrnejo na bojno polje. Nekatere sobe so električno razsvetljene, v drugih gore petrolejke. Ranjenci so vsi oblečeni — predvsem seveda nosi vsak čepico na glavi, brez katere Črnogorec niti v postelji noče biti; sede po posteljah, kade, ob gorkih pečeh se grejejo in razgovarjajo. V eni sobi najdemo skupino, ki si krajša čas s kartanjem. Vsi so pokoncu, leži jih od vseh 114 komaj kakih deset. Veseli so in vedrega lica; ko vstopimo, nas vsi glasno pozdravijo in pri odhodu se nam zahvaljujejo.

»Kako se vam godi?« jih vprašamo. »Hvala Bogu, dobro nam gre,« se začno navdušeno hvaliti; »imamo hrano, imamo posteljo in tako lepo skrb za nas, kakor da bi jim bili najbližji po krvi. Bog plačaj našemu dobremu gospodu profesorju, ki nas tako neguje!«

Bolnišnico v gimnaziji je namreč uredil in jo čisto sam vodi in upravlja profesor S. Djukić.

Mnogi ranjenci so že daljši čas v bolnišnici in imajo zdravniška izpričevala, da smejo ven, toda iti ne morejo, ker nimajo potrebne obleke in zimske suknje. V vojno so odšli z enim parom opank — ki so se seveda že davno strgale — in brez zimske suknje; saj je bilo tedaj še prilično toplo, vojna uprava pa sukenj sploh ni imela pripravljenih. Sedaj morajo čakati. Zunaj lije dež in vihar buta ob okna, možje pa sede ob gorki peči in se jeze nad vremenom. Zdravi so in radi bi šli zopet nazaj — tudi brez suknje, samo če bi bilo vreme malo boljše.

Minolo noč so bili ranjenci skoro v večji smrtni nevarnosti, nego v vojni s Turki. Gimnazijsko poslopije je namreč že jako stara zgradba — postavil jo je še vladika Danilo; peči so železne in vsaka ima svojo neobzidano cev izpeljano skozi podstrešje na streho. Ker se sedaj po cel dan zelo kuri, so cevi preglele in minolo noč je dvakrat nastal požar: enkrat v podstrešju, enkrat na hodniku. K sreči so ogenj obakrat pravočasno opazili in pogasili. Odslej se na podstrešju neprestano straži radi ognja.

Bolnišnica v vojašnici

nudi že na prvi pogled čisto drugačen vtis, nego ona v gimnaziji. Tam je vse živo, bolniki se izprehajajo, sede okrog peči ali na posteljah in se veselo pogovarjajo; tu je vse tiho in mirno, bolniki leže na posteljah in med dolgimi vrstami hodijo samo zdravniki in strežniki. V gimnaziji ste glasno in veselo pozdravili posamezne skupine: »Dobra sreča, junaki!«, tu pa se trudite, da bi čim tišje stopili.

Bolnica je že deset dni v rokah češkega zdravniškega zbora in izgleda docela drugače, kakor prvi čas, ko so jo — čeprav z največjo požrtvovalnostjo — vodile nevesče roke cetinjskih gospa in gospic. Strokovna usposobljenost je pač povsodi v prvi vrsti potrebna. Šestorici zdravnikov, ki imajo vsak svoj oddelek, stoji ob strani 20 medicincev in cela četa simpatičnih čeških bolničark. Zlasti mlajše strežnice osvajajo srca ranjencev s svojo ljubeznivostjo.

Ko se deli kosilo ali večerja, nastane po dvoranih med bolniki zelo živahno. Zlasti se trgajo za mleko — vsak ga hoče imeti, zraven pa seveda tudi meso, toda zdravniki predpisujejo eno ali drugo. Za kuhano vino ali čaj se nikoli toliko ne ženejo. Vsak bolnik ima svoj krožnik, nož, vilice in žlico. Kruha dobe obilo, mesa pa pride na vsakega krog pol kilograma, včasih še več.

Sicer je velik križ s Črnogorcem, ki je že po svoji naravi jako nevhvalečen pacient — skrajno nepotrpežljiv in siten. Nobena reč mu ni po volji, in čeprav se mu v bolnišnici bolje godi, nego kadarkoli doma — vendar ni nikoli zadovoljen. Vse, kar se mu stori in dá v bolnici, sprejema kakor nagrado za svoje junaštvo in misli, da mora tako biti; zato ukazuje in zahteva vse, karkoli le vé, da bo mogel dobiti. Ako

se mu prigodi kaj neljubega, potem tega ne potrpi in ne zakrije, marveč se precej glasno pritoži in grozi — da bo šel h kralju in se mu osebno pritožil. Ni dolgo tega, kar so bolniki res poslali pismo pritožbo samemu kralju.

Treba pa pomisliti, da je že stavba sama — kakor gimnazija — neprikladna za bolnico. Ta vojašnica je namreč »korsarna« v najslabšem smislu te besede, staro, zanikrno poslopje. Ob zadnjem mokrem vremenu je skozi streho in strop prišla voda in se razlivala po tleh bolniške dvorane. Kadar je veter, se dim, ki je iz železnih peči po tenkih cevih napeljan na streho, vrača nazaj, tako da je vse poslopje polno dima. Tu se zaenkrat ne da pomagati; stvar je tem huja, ker tudi zračiti skoro ni mogoče, saj ni nobenih naprav v to svrhu, oken odpreti pa se zlasti ob slabem vremenu ne sme, ker leži vrsta bolnikov tik ob oknih.

Bolniki jako radi čitajo in se kar trgajo za časopise. Iz tiskovnega urada dobivajo vsak dan najrazličnejše časnike in domača lista »Cetinjski Vjesnik« in »Glas Crnogorca« sta jim vsak dan v več iztisih brezplačno na razpolago. Inteligentnejši tudi od doma dobivajo berilo. Uprava ruske bolnice, ki se nahaja v kadetski šoli, je te dni med bolnike razdelila kakih sto majhnih knjižic: Prevodov iz sv. Pisma. Ta dar je ranjence neizrečeno razveselil; niti enega ni med vsemi, ki bi se za knjižico ne zavzemal, vse jo čita z največjo slastjo. Ker je niso vsi dobili, jo čitajo po dva in dva skupaj, kdor pa tudi na ta način ne more do nje, nestrpno pričakuje, da jo tudi on dobi.

Zdravniki so bili z nami zelo prijazni; pokazali so nam vse zanimivejše slučaje. Težkih ran je mnogo, pravijo pa, da se zdravljenje vobče lepo in ugodno razvija, to pa zlasti zadnje čase, ko se ranjenci hitro spravijo v bolnišnice. Amputacija je bila doslej samo ena, eno so pa menda danes izvršili. Toda potrebna bi bila še v mnogo drugih slučajih, a ranjenci niso hoteli. Črnogorec tudi umrje rajše, nego da bi si dal odrezati roko ali nogo. Res jih je nekaj umrlo, ki bi bili lahko ozdravili, ako bi se ne bili branili amputacije. Tisti, ki se je udal zdravniškimi nasvetom, je bil nekoliko inteligentnejši, a tudi ta je tri dni premišljal, medtem pa vnetje seveda ni čakalo in napredovalo tako, da so mu morali nogo odrezati namesto v kolenu, visoko gori v stegnu.

Operacije prenašajo ranjenci večinoma junaško — brez vsakega vzdih. Zdravnik nam je pokazal takega junaka, ki mu je granata zdrobila obe stopali; iz raztrganega mesa so mu morali pobrati kosce kosti, a fant je odklonil narkotiziranje in je strašne bolečine prestal, ne da bi bil le enkrat zajčal.

Največ je ranjenih na rokah in nogah, kjer so jim kosti zdrobljene ali zlomljene. Seveda so te rane mnogo huje pri starejših možeh, nego pri mladih fantih, ker pri prvih vselej nastanejo frakture, česar pri mladih ljudih ni.

Jeklene krogle modernih turških pušk provzročajo interesantne rane. Jeklena krogla s silno brzino šine skozi telo in nikjer ne pušča večje rane, nego je sama. Nasprotno pa svinčena krogla iz šrapnela ali granate vse raztrga, kamor udari, ker se takoj splošči, kakor hitro zadene na kost. Moderna jeklena krogla pa dostikrat tako brzo in gladko šine skozi telo, da ne pušča za sabo skoro nobene sledi. Tako je v bolnici kakih deset slučajev, ko je šla krogla skozi vsa pluća, ne da bi bila pustila za sabo kako rano; šinila je namreč s tako silno brzino, da se je rana sama od sebe takoj stisnila. Od vseh teh slučajev ni nobeden nevaren in ranjenci vedo le za dve rani: tam, kjer jih je krogla zadela in kjer je šla ven. Jeklene krogle so tudi v tem oziru mnogo boljše nego svinčene, ker rane ne inficirajo in ne zastrupe.

Zanimivo je opaziti pot krogle skozi ranjenčovo telo. Tako je enega zadela krogla pri lopatici na levi strani; šla je kake tri centimetre pod kožo, nato udarila v hrbtenico, se na njej odbila, šla popolnoma simetrično do lopatice na desni strani in udarila ven. Ker je ostala hrbtenica cela, ni rana niti najmanj nevarna.

Nekega drugega je zadela krogla ravno v konec nosa, ga prebila, šla v lice in se ustavila v čeljusti, kjer je nekoliko nalomila kost.

Marsikateri ranjenec ima vse polne ran; to so rane, ki jih provzročajo šrapneli in mitraljeze. Tako ima en ranjenec na roki deset ran od mitraljeze, drugi na prsih šest od šrapnela, neki 16 letni fant pa celo dvanajst ran. Povezan ima cel prsni koš; obrača se mu že na bolje in ker nima nobenih notranjih poškodb, bo v kratkem ozdravel.

Nad 50 letne ranjene junake poleg ran seveda teži tudi starost in muči kašelj. Tudi tem še ni ugasnil mladeniški ogenj; žele si skorajšnjega zdravlja, da morejo nazaj na bojno polje.

M. K—č.

Knjižice le vžigalice: V korist obmejnim Slovincem!

Telefonska in brzojavna poročila.

BITKA PRI ČATALDŽI SE JE ZOPET ZACELA.

BITKA SE BO GLASOM TURŠKIH POROČIL KONČALA ZA TURKE UGODNO.

Carigrad, 22. novembra. Vsled odklonitve zahtev balkanskih narodov se je danes začela bitka na celi črti. Čuje se grmenje topov tako iz Hademkōja in Čekmedže sem, kakor iz smeri Derkosa. Bulgari poizkušajo pri Derkosu turško linijo predreti. Bitka se po dosedaj došlih vesteh vrši zelo krvavo. Vojni minister izjavlja, da je vojaška situacija Turčije izborna. Turške čete štejejo 100.000 mož in so vse po ojačenjih iz Anatolije, katera neprenehoma dohajajo, prenovljene. Blizina Carigrada preskrbo z živil in municijo zelo olajšuje. Vesti o koleri so pretirane. Sovražnik premirja bolj rabi, nego mi. Konstatirati je, da se je vojaški položaj izpremenil v našo korist.

PREPREČEN NAPAD TURŠKE MOR-NARICE NA BULGARSKO OBAL.

Sofija, 22. novembra. V noči 20. t. m. so 4 bulgarske torpedovke, ki patrolirajo okoli Varne, zapazile več turških ladij, ki so se blizale obrežju. Dve torpedovki sta se tedaj približali turški križarici »Hamidié« in ustrelili vanjo več torped. Križarica je dala signal za pomoč, nakar se je približala druga križarka in otvorila na bulgarsko flotilo ogenj, pa se kmalu umaknila. Vsled teme se ni moglo natančno doznati, kaj se je s »Hamidié« zgodilo. Bulgarski torpedovki sta dobili poškodbe na dimnikih, en vojak je bil ranjen.

Carigrad, 22. novembra. »Hamidié« j edospela danes v Bospor s poškodovanim prednjim delom. Poveljnik je javil, da je začel boj s 6 bulgarskimi torpedovkami. Dve je potopil, štiri so pa ušle.

BOJ OKOLI ODRINA.

Belgrad, 22. novembra. Privatne vesti javljajo, da se okoli Odrina vrši ljuta bitka, katere se udeležujejo vse srbske in bulgarske čete.

AVSTRILJSKO-RUSKO RAZMERJE SE JE POOSTRILO?

Dunaj, 22. novembra. »Zeit« poroča, da se je razmerje med Avstrijo in Rusijo nenadoma poslabšalo. Politika Sasonova je neodkrita. Dočim izjavlja nasproti Avstriji svojo miroljubnost, potom poslanika Hartwiga ščuva Srbijo proti nam.

KAJ JE S PROHASKO?

Belgrad, 22. novembra. Tu se zatrjuje, da je Prohaska začetkom tega tedna z dovoljenjem srbske vojaške oblasti odpotoval v Skoplje. — Nekateri pa trdijo, da je Prohaska odjahal v Malisijo in se hoče v Draču vkrcati.

Dunaj, 22. novembra. »Zeit« poroča, da je Prohaska pri srbski oblasti zoper preganjanje Albancev v Prizrenu protestiral. Nato je neki katoliški duhovnik v Prizrenu izjavil, da Prohaska ni imel pooblastila v imenu katoličanov protestirati.

ISKANJE PROHASKE.

Belgrad, 22. novembra. Včeraj je došel semkaj avstrijski konzul Edl in imel dolgo konferenco s poslanikom Ugronom. Edl se je danes odpeljal v Skoplje, odkoder odpotuje v Prizren in Mitrovico. Spremlja ga višji uradnik zunanjega ministrstva.

TUDI SRBI SO V LERINU.

Belgrad, 22. novembra. Semkaj je dospela vest, da so tudi Srbi že vkorakali v Lerin.

ITALIJANSKE PRIPRAVE.

Berolin, 22. novembra. Vesti o vojnih pripravah Italije v Gornji Italiji in na morju se tu potrjujejo in vzbujajo pozornost. Govori se tudi, da se je v Italiji povsod začela zopet protiaustrijska agitacija.

VESTI O RUSKIH PRIPRAVAH.

Budimpešta, 22. novembra. »Az Est« poroča iz Galaca, da se v Ruščuku izkrcuje rusko vojaštvo.

ANGLIJA KONCENTRUJE BRODOVJE V SREDOZEMSKEM MORJU?

Dunaj, 22. novembra. »Zeit« javlja, da je vzbudilo pozornost dejstvo, da so štiri angleške križarke, ki so bile dozda stacionirane v Smyrni, dobile povelje odpeliti v Malto, kjer da se zbira angleška eskadra.

ANEKSIJA EGIPTA?

London, 22. novembra. »Daily Express« meni, da je aneksija Egipta od strani Anglije le vprašanje par mesecev.

SRBSKE DEMONSTRACIJE V AVSTRIJI.

Zemun, 22. novembra. »Zeit« poroča: V Zemuju je med novo kinematografsko predstavo občinstvo začelo klicati: »Živel kralj Peter!« Častniki so predstavo zapustili. Na cesti je policija napravila mir.

Dunaj, 22. novembra. Korrespondenčni urad izjavlja, da so vse vesti o nevarnem gibanju med srbskim prebivalstvom v Bosni proti Avstriji neresnične.

HUJSKANJE K VOJSKI.

Belgrad, 22. novembra. Pisanje nemškega avstrijskega časopisja in vest o demonstracijah proti Srbiji na Dunaju, v Sarajevu in Zadru je tu vzbudila veliko indignacijo posebno z ozirom na to, da v Srbiji ne vlada nikakor Avstriji sovražno razpoloženje in časopisje zmerno piše ter se Avstrija javno nikjer niti najmanj ne napada.

Dunaj, 22. novembra. Tu so brezvestni subjekti raztrosili vest, da se veliki mostovi čez Donavo stražijo, ker da se na Dunaju nahajajo srbski zarotniki, ki hočejo mostove v zrak razstreliti.

RESNE VESTI.

Dunaj, 22. novembra. »Extrablatt« poroča, da je policijsko ravnanje ukazalo, da se ima 5 velikih mostov čez Donavo stražiti. Mostove res stražijo. O motivih te odredbe molčijo. Vest, da so nekega srbskega ogleduha, ki da je hotel mostove v zrak pognati, prijeli, pa ni resnična. »N. W. Abendblatt« poroča, da Srbija glede na Albanijo Avstriji ni še nič odgovorila. Zveza s Prohasko še ni vpostavljena. Na borzi so Alpine Montan akcije padle za 8 K, praške železn. za 20 K itd.

NAPAD AVSTRILJSKEGA OFICIOZ-NEGA GLASILA NA AVSTRILJSKO POLITIKO.

Pariz, 22. novembra. Oficiozni »Temps« piše: Avstrijska diplomacija hoče sedaj svobodno Albanijo, a se je svojčas upirala reformam, katere je hotela Turčija Albaniji koncedirati, boječ se, da se s tem avstr. vpliv ne zmanjša. General Nopca da je svojčas severno Albanijo pod znanstveno pretvezo prepotoval le v politične namene. Avtonomna Albanija je samo pretveza za mirno penetracijo te dežele v svrhu poznejše aneksije. Zato se hoče Srbijo od Jadranskega morja odvrti, ker bi bila zelo neljub sosed, ki bi lahko preprečeval te namene. Srbija pa morja nujno rabi, dasi se upravičeni samoupravi Albanije ne protivi in samo noče, da bi se to načelo proglasilo kot dogma. Avstrija bo v Belgradu v tem oziru naletela slejkoprej na trdovratno opozicijo. Veliko vprašanje je, ako Italija avstrijsko stališče res podpira.

Dunaj, 22. novembra. Izvajanja »Tempsa« so tu vzbudila presenečenje. Na kompetentnem mestu izjavljajo, da francoska vlada odklanja odgovornost za take napade. Namiguje se, da te članke inspirira ruski poslanik v Parizu.

NOBEN NOV KORAK V BELGRADU.

Belgrad, 22. novembra. Poslanik Ugron je izjavil, kakor poroča »Zeit«, da je vest, da bodo poslanci trozveze zopet storili slovesen korak v Belgradu, napačna.

RAZPOLOŽENJE SULTANA.

Berolin, 22. novembra. »Morgenpost« poroča, da je sultan ves preplašen. Hotel je izpočetka zopet spraviti na vladu mladoturke, toda Kiamil-paša ga je pregovoril za svojo mirovno politiko, češ, mladoturki so republikani. Nato je sultan izjavil, da rad prepusti celo Turčijo balkanski zvezi, samo da Bulgari ne vkorakajo v Carigrad. Ko je čul, da se velevlasti izkrcale vojake, se je jokal. Udal se je le, ko je Pallavicini izjavil, da se ta sklep ne more revocirati.

PRESTOLONASLEDNIK PRI CESARJU VILJEMU.

Berolin, 22. novembra. Danes je došel semkaj avstrijski prestolonaslednik Franc Ferdinand in bil od cesarja Viljema prisrčno sprejet. Popoldne se poda s cesarjem k lovu v Springen. V nedeljo se prestolonaslednik že vrne na Dunaj.

USTRELJENI KRŠČANSKI VOJAKI.

Cetinje, 22. novembra. V Skadru je hotelo iz turške vojske pobegniti 12 krščanskih vojakov, nakar jih je dal mestni poveljnik s strojno puško ustreliti.

× × ×

CESAR.

Budimpešta, 22. novembra. Cesar je danes ob 1. uri 40 minut odpotoval na Dunaj.

JUGOSLOVANSKA OBSTRUKCIJA.

Budimpešta, 22. novembra. Grof Stürgkh je v zadevi budgetnega provizorja konferiral z dr. Susteršičem. Kakor se govori, je malo upanja, da obstrukcija ponha. Baje bosta oba jugoslovanska kluba topot skupno postopala.

OGLAŠAJO SE MINISTRSKI KANDIDATI.

Dunaj, 22. novembra. Izvestni krogi razširjajo vest, da po Božiču Stürgkh odstopi in mu sledi Bilinski. Sk ozi minister financ pa bi baje postal princ Hohenlohe, ki da uživa pri Jugoslovanih velike simpatije.

IZJAVA DR. FIEDLERJA.

Praga, 22. novembra. Poslanec dr. Fiedler je na mnogobrojno obiskanem shodu izjavil, da je balkanska zveza nemškemu »Drangu« proti jugu postavila konec. Avstrija mora zdaj pozabiti na to, da je bila kdaj vodilna nemška država in nemško-mažarska hegemonija se mora končati. Le na ta način se bo sovražstvo, ki v kvar naši industriji na Balkanu vlada, nehalo. Nemško-poljsko-češka majoriteta je nemogoča, če na Češkem ne sklene sprava. Vsled slovensko - rusinske obstrukcije je delovanje parlamenta onemogočeno in se bo parlament bržkone odgodil ter proračun dovolil s § 14.

PROTI PREGANJANJU POLJAKOV.

Inovratislav (Hohensalza), 22. nov. Danes se je tukaj vršila protestna konferenca poljskih poslancev iz Pruske in Galicije proti razlaščenju Poljakov. Prišle so mnoge brzojavne izjave, tako tudi od češke državnopravne in radikalne stranke.

GORIŠKI DEŽELNI ZBOR.

Budimpešta, 22. novembra. Grof Stürgkh je imel konferenco s poslancom Fonon. Baje se je šlo za goriški deželni zbor, ki se mogoče skliče k zasedanju.

O CUVAJU.

Dunaj, 22. novembra. Dr. Korošec izjavlja v »Zeit«, da je vest, da je Cuvaj konferiral z Jugoslovani, neresnična.

Književnost.

Finžgar, Pod svobodnim solncem. Povest davnih dedov. — 1. knjiga. X. zvezek »Leposlovne knjižnice«. Cena: 3 K, eleg. vez. 4 K. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. — S tem nam je podala »Katoliška Bukvarna« prvo polovico najboljšega Finžgarjevega dela. Finžgar, ki je eden najboljših, če ne prvi slovenskih romanopiscev ter stoji na višku slovenske pripovedne umetnosti, je v tem romanu takorekoč samega sebe prekosil. Poleg lepote in moči, s katero obvladuje slovenski jezik, moramo v tem romanu nad vse občudovati globino in izrazitost, s katero je znal naslikati osebe, ki nastopajo v romanu, katerega snov je zajeta iz slovanske zgodovine. Od glavnega junaka do najmanjše uloge — vse nastopa pred nami življenja polno in iz cele povesti preveva moč kipečega in blagega slovanstva, ki se pripravlja, da zavlada svet. Utripati čutimo srce v mogočnih prsih Iztokovih, ko motri pomehkuženi in razuzdani Bizanc ter kuje v svoji duši naklepe, kako bo s svojimi mladimi Sloveni naskočil trhlo mesto ter mu dal vrednejšega gospodarja. Do dna srca bo ganila bravca tudi Iztokova čista ljubezen do dvorne dame Irene in močatost, s katero premaguje vse ovire in podle dvorske spletke. Kratko rečeno: roman »Pod svobodnim solncem« je najboljši slovenski pripovedni umotvor in vse hvale vredno je, da je to delo izdala »Katoliška Bukvarna« kot X. zvezek »Leposlovne knjižnice«. Roman ima tako privlačno silo, da se bo v najkrajšem času razširil in udomačil po vsej slovenski zemlji, česar je tudi v polni meri vreden. Knjiga je izšla v elegantni opremi in ima pri vsem tem zelo nizko ceno.

„Slov. Straža“ potrebuje pomoči!

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računske listke „Slovenske Straže!“ Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 22. novembra 1912.

Pšenica za april 1913 11.99
Rž za april 1913 10.50
Oves za april 1913 10.95
Koruza za maj 1913 7.86

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, sred. tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina mm
21	9. zveč.	736.0	0.9	sl. vzh.	jasno	
22	7. zjut.	738.0	2.1	sl. jvzh.	„	0.0
	2. pop.	739.5	5.4	sr. szah.	pol. obl.	

Srednja včerašnja temp. 0.3°, norm. 2.4°.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš oče, ki nam je bil vzor v izpolnjevanju svojih dolžnosti,

Valentin Janša

uradni sluga v pok.

danes 21. novembra ob 5. uri popoldne po kratki bolezni, previden s sv. zakramenti v 70. letu mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bode v soboto 23. novembra ob 3. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Priporočamo ga v pobožno molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 21. novembra 1912.

Globoko žalujoča družina Janša.

Pogrebno podjetje „Konkordia“ v Ljubljani.

Dva pekovska vajenca,
blagajničarko-knjigovodkinjo
in prodajalko sprejme takoj
pekarna Jean Schrey
Gradišče, Ljubljana. 3692 3

Zatekla se je kratkodlaka

3694

psica fermačka

sivorujavo lisasta, znamka št. 340. Ima še dolge sesce in na enem očesu mal rudeč izrastek. Cuje na ime Dora. Kdor jo pripelje ali pove, kje se nahaja, dobi primerno nagrado. Dr. Lukan Pred škofijo št. 15.

Iščejo se **VOZNIKI**
za odpeljavo materiala od
sv. Petra mostu.

3691 2

Več se poizve pri g. Jos. Turk-u.

IVAN ARH

C. KR. DAVČNI VODITELJ

KRISTA ARH ROJ. STRANCAR

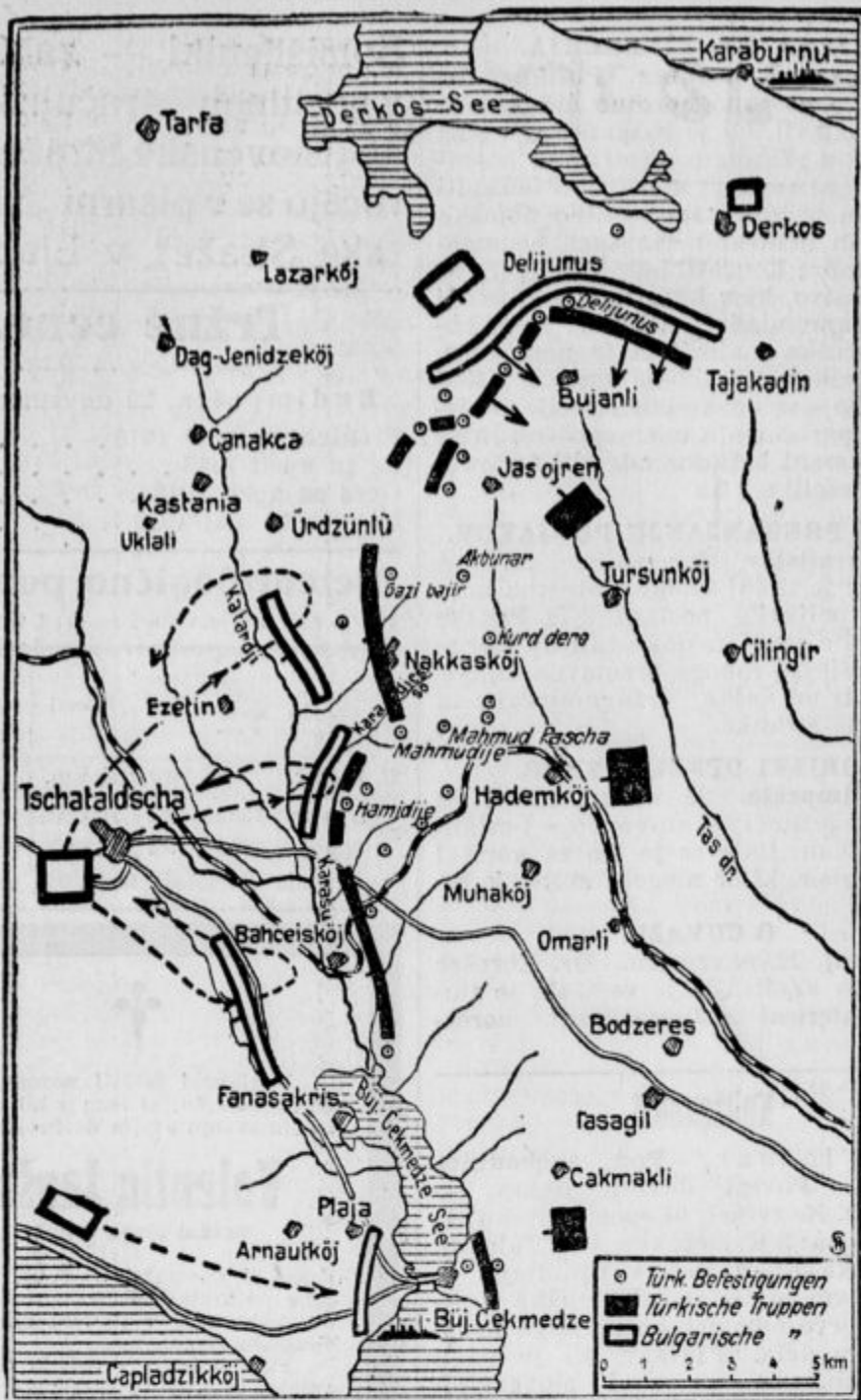
POROČENA

20. NOVEMBRA 1912

MOKRONOG

(Brez vsakega posebnega obvestila.)

3697

Zemljevid k zadnjim bojem pri Čataldži.

RUSINSKA OBSTRUKCIJA.

Narodni odbor Rusinov je pozval rusinske poslance, naj v državnem zboru in v proračunskem odseku toliko časa nadaljujejo z obstrukcijo, da vlada ugotovi rusinskim zahtevam v vseučiliškem vprašanju in v reformi volilnega reda za deželni zbor.

KNJIGOTRŠTVO.

*** Vstaja Škenderbegova.** Zgodovinska povest. Cena 60 vin., vez. 1 K. Ta krasna povest, ki jo je leta 1910. založila Katoliška Bukvarna, je postala danes posebno aktualna. Saj Škenderbeg je bil največji mož in prvi junak, kar jih je rodil Balkan, in se stoprav Škenderbegovo ime, pred katerim se je tresel Turek, danes pogosto imenuje v časopisju. Škenderbeg je vzor krščanskega junaka, ki se je na Balkanu prvi dvignil proti krutemu Turku in s svojo izredno srčnostjo in bistroumnostjo tudi zares osvobodil svojo domovino — Grško — turškega jarma. Naša knjižica opisuje te boje, pri katerih je Škenderbeg rešil tudi lepo, krščansko devico, hčer svojega zaveznika Hunijada, katero so Turki vjeli in spravili v sultanov harem. Povest nudi izreden vtik in velik vpogled v razmere in zgodovino Balkana.

*** Krajinim šolskim svetom in šol. vodstvom na znanje.** Ker je prvi natis novega zakona o šolskem nadzorstvu (z dne 23. oktobra 1912, dež. zak. št. 66) že pošel, zato se pripravlja nov natis v slovenskem jeziku v obliki brošure. Cenjeni naročniki naj blagovoliijo potrepi par dni; kakor hitro bo dotiskan, ga bomo takoj odposlali.

*** Tolažba dušam v vicah.** Pod tem naslovom je izšel v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani ravno nov molitvenik, ki stane z rdečo obrezo samo 1 K 20 vin. Molitvenik obsega poleg mašnih in vseh drugih navadnih molitev v prvi vrsti premišljevanja in molitve v korist in blagor našim rajnikom. Sveča in dobra je misel moliti za mrtve, pravi sveto pismo in upati smemo, da bo vsak, ki skazuje dušam v vicah delo usmiljenja, našel tudi usmiljenje pred pravičnim očesom nebeškega Sodnika in mu bo ta pobožnost v veliko korist. Pri vsakem, ki goji pieteto do svojih rajnikov in moli zanje, lahko sklepamo, da ima dobro srce in blago dušo. — Dosedaj še nismo imeli slovenskega molitvenika, ki bi služil predvsem vzvišenemu namenu pomagati dušam v vicah in ker ima molitvenik, katerega je izdala »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani, zelo nizko ceno, bo gotovo slovensko ljudstvo po njem zelo pridno poseglo.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

: Naro aite „Slovenca“ :

Sunlight milo

za pisano perilo!

Iz najbolj žlahtnih surovin napravljen, čisti po svoji lastni moči ter so vsi dodatki odveč. Ničesar ne odstrani, samo nesnago, to pa temeljito, dočim barve perila niti ne bledijo, niti se ne zaplavijo.

Dvojni kos po 30 h, osmokoten po 16 h.

763 II

Marije Čeč

ki je včeraj po kratki bolezni po večkratnem prejemu sv. zakramentov izdihnila svojo blago dušo. Pogreb se je vršil danes na pokopališču k Sv. Križu. Sv. maše se bodo brale po raznih cerkvah.

Bodi ji blag spomin!

Ljubljana, 22. novembra 1912.

Vinski trgovci, pozor!

Prav na periferiji Ljubljanskega mesta je še skoro nova

HIŠA

z lepimi prostornimi vinskimi kletmi pod prav ugodnimi pogoji na prodaj radi odpotovanja. Natančno se poizve na Rimski cesti 11 v Ljubljani.

Člencenca

kreplega, nad 14 let starega, najraje v mesarski obrti že nekoliko vajenega sprejme takoj Jož. Janežič, mes. mojster Domžale.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higijena razstava na Dunaju 1906:
Državno odlikovanje in častni diplom k zlati kolajni.
Povzroča slast do jedi, okrepi živce, zboljša kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških priporočal.

J. SERRAVALLO, s. in kr. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

Sukneno blago

za moške obleke se kupi najboljše pri R. Miklauc v Ljubljani.

Velika izbira. - Danceljivo cene. - Na zahtev se tudi izdelovanje oblik preskbi.

Malo opekarno

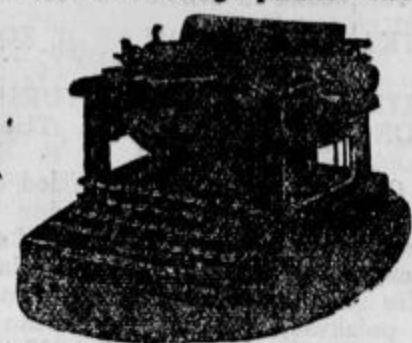
na novo pričeto, kjer ni do sedaj še nobene, da v najem ali prodaj Miha Cestnik, Loke št. 29, pošta Trbovlje I.

Slovensko abecedo za žen. roč. dela

(II. pomnožena izdaja) priporoča Milena Kiferle, učiteljica žen. roč. del v Ljubljani, Krojaška ulica št. 8, II. nadstropje.

Zaslopsivo in zaloga pisalnih strojev

Zahtevajte cenik

zastonj in franko.

L. C. Smith & Bros UNDERWOOD

„CORONA“ cena K 375 (na obroke). OGLJENI PAPIR (od K 10 naprej). BARVNI TRAKOVI za vse sisteme.

PISARNISKE OPRAVE (amerikanski puli itd.).

VSE PISARNISKE POTREBSČINE.

THE REX Co. Ljubljana, Šelenburgova ul. 7.

Telefon št. 38.

3354

Na znanje!

3606

Josip Sicherl:

Božične pesmi

(Riharjevi in drugi napevi).

K tej zbirki so ravno kar izšli posamezni glasovi. Partitura K 1-20, posamezni glasovi à 30 vin.

V zalogi so tudi še:

Marijine (II. natis.) Partitura K 2-—, glasovi à 30 vinarjev.

Postne in Misijonske, Partitura K 2-30, glasovi à 40 vinarjev.

Velikonočne, (II. natis.) Partitura K 1-— (samo še nekoliko komadov.)

Lavretanske litanije (Semeniške), partitura 30 v.

Litanije sv. Jožefa, partitura 20 vinarjev.

Narodne (moški zbor) I. Bratom Orlom, II. Slov.

Straža, III. Slavček, partitura (prej 50 vinar.) sedaj samo 30 vinarjev.

Naroča se pri skladatelju in v Kato-

liški bukvarni v Ljubljani.

Slovenske narodne pesmi

za citre in petje, I, II. in III. zvezek po 2 kroni, poštne prosto priporoča

Ivan Kiferle, Medvode (Kranjsko).

Sijajna zmaga v damskih raglanih!

Ravnokar dospelo čez 2000 komadov 135 cm dolgih, od K 20— naprej, kateri so stali prej od K 40—60. — Istotako znižane cene za raglane za gospode, zimske suknje in obleke.

3662

Angleško skladišče oblek O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Pomožnega uradnika

sprejme za štiri mesece, s plačo po dogovoru, Južnoštajerska hranilnica v Celju, katera sprejema ponudbe do 24. t. m.

3661

Pozor trgovci!

Od sobote, dne 9. novembra, dalje se prodaja galanterijsko blago in pletenine iz konkurzne mase Ludovika Dollenza v Prešernovi ulici pod tovarniško ceno.

3529

Slavnemu občinstvu vljudo naznanjam, da bodem imel jutri v soboto in nedeljo ter nadalje vsako soboto in nedeljo

sveže krvave, je-terne in mesene klobase

ter pristen in izvrsten, star cviček iz Gadove peči.

Za obilen obisk se najtopeje priporočam velespoštovanjem

Ivan Jebačin, trgovec, Dolenjska cesta.

3528

Odgovorni urednik: Miha Moškero.